

UZASADNIENIE

A. Potrzeba i cel wydania ustawy

Wprowadzenie

Polska posiada potencjał podwojenia produkcji ciepła w kogeneracji dzięki zamianie kotłów ciepłowniczych na źródła kogeneracyjne. Wykorzystanie potencjału kogeneracji wymaga jednak bardzo wysokich nakładów inwestycyjnych. Niestety, trudna sytuacja firm ciepłowniczych, balansujących na granicy rentowności, stanowi poważną przeszkodę w realizacji wymaganych inwestycji. Przeprowadzone analizy dowodzą, iż polski sektor ciepłowniczy od kilku lat znajduje się w trudnej sytuacji. Większość aktywów ciepłowniczych należy przede wszystkim do samorządów, które często mają trudności z ich utrzymaniem, przeprowadzeniem kosztownych inwestycji oraz zapewnieniem odpowiednich kompetencji do ich rozwoju. Własność samorządowa dotyczy głównie systemów ciepłowniczych i lokalnych kotłowni w mniejszych miejscowościach. W większych miastach ciepłownictwo podlegało procesom komercjalizacji i prywatyzacji, dlatego znaczna część aktywów ciepłowniczych należy obecnie do podmiotów prywatnych, w tym koncernów zagranicznych oraz krajowych grup energetycznych.

Problem jakości powietrza w Polsce

Jednym z poważniejszych problemów społecznych naszego kraju jest niska jakość powietrza. O ile w dużych aglomeracjach za złą jakość powietrza odpowiadają przede wszystkim emisje spalin ze starych samochodów z silnikiem diesla, to w mniejszych miejscowościach głównym jego powodem są domowe piece zasilane paliwem złej jakości. Doświadczenia samorządów pokazują, że nawet najlepsze zachęty do wymiany kotłów na gazowe i inne są bezskuteczne, ponieważ „nieekologiczne” postawy obywateli (jak np. spalanie odpadów albo spalanie paliw niskiej jakości) wynikają z ubóstwa. Dlatego systemowa walka z problemem smogu musi być ściśle skorelowana z wysiłkami władz na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa obywatelom. Bezpieczeństwa socjalnego, energetycznego i wreszcie zdrowotnego: wyższej jakości życia w czystym powietrzu. Odczuwalna poprawa jakości powietrza doprowadzi do wymiernych skutków w postaci zmniejszenia obciążeń służby zdrowia, które są powodowane chorobami układu krążenia oraz oddechowego milionów Polaków.

Powyżej wskazane problemy można rozwiązać poprzez rozwój ciepłownictwa sieciowego zasilanego ciepłem wytwarzanym w procesie kogeneracji. Kogeneracja jest optymalnym sposobem wykorzystania paliw, ponieważ efektywność takiego procesu może być nawet o 50% większa, niż w przypadku gdy ciepło i energia elektryczna są produkowane osobno. Zmniejsza się też odpowiednio emisja dwutlenku węgla oraz innych szkodliwych dla środowiska substancji (tlenków siarki, tlenków azotu, pyłu, etc.).

Nieefektywne energetycznie systemy ciepłownicze lub chłodnicze

Zgodnie z art. 7b ust. 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220 z późn. zm.) przez efektywny energetycznie system ciepłowniczy lub chłodniczy rozumie się system ciepłowniczy lub chłodniczy, w którym do wytwarzania ciepła lub chłodu wykorzystuje się co najmniej w:

- 1) 50% energię z odnawialnych źródeł energii lub
- 2) 50% ciepło odpadowe, lub
- 3) 75% ciepło pochodzące z kogeneracji, lub
- 4) 50% połączenie energii i ciepła, o których mowa w pkt 1–3.

W kwietniu 2017 roku Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie na prośbę Ministerstwa Energii przeprowadziła wśród zrzeszonych w niej przedsiębiorstw ciepłowniczych badanie, na podstawie którego stwierdzono, że na 287 systemów ciepłowniczych eksploatowanych przez członków Izby (na łączną liczbę 428 koncesjonowanych przedsiębiorstw ciepłowniczych - wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.), które obejmują około 85% ogólnego wolumenu ilości ciepła dostarczanego z systemów ciepłowniczych w Polsce, tylko 17% spełnia kryterium efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego lub chłodniczego.

Należy również zwrócić uwagę, że systemy ciepłownicze, które znajdują się w grupie spełniających kryterium efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego lub chłodniczego, to systemy dostarczające ciepło odbiorcom w największych miastach Polski.

Mając powyższe na uwadze, należy zauważyć, iż niezbędne jest podjęcie działań długoterminowych, których celem będzie eliminacja systemów nieefektywnych poprzez

inwestycje m.in. w jednostki odnawialnych źródeł energii oraz jednostki kogeneracji (w tym również wykorzystujące odnawialne źródła energii). Dodatkowo, koncentracja wsparcia głównie na jednostkach o mocy do 50 MW oraz ułatwienia proceduralne dla instalacji do 1 MW przyczynią się do rozwoju efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych na terenie mniejszych aglomeracji miejskich lub obszarach wiejskich.

Koniec obecnego systemu wsparcia dla kogeneracji

Obecnie jednym z funkcjonujących instrumentów służących do zapewnienia realizacji celu w zakresie produkcji energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji jest system wsparcia operacyjnego oparty o system świadectw pochodzenia. Poziom wsparcia uzależniony jest od wielkości produkcji. System ten na podstawie pierwotnych przepisów funkcjonował w latach 2007-2012. Poprzez nowelizację ustawy - Prawo energetyczne uchwaloną w 2014 roku przywrócono oraz przedłużono funkcjonowanie tego systemu do końca 2018 roku. Po tej dacie obecny system wygaśnie.

Okres eksploatacji istniejących jednostek kogeneracyjnych (jak również horyzont planowania nowych inwestycji) jest jednak znacznie dłuższy niż przewidywany okres wsparcia. Brak kierunkowych regulacji, związany m.in. z brakiem przedłużenia systemu wsparcia na 2013 rok oraz krótki okres kontynuacji systemu wsparcia (jedynie do roku 2018) powoduje ograniczony rozwój nowych źródeł oraz trudności z osiągnięciem rentowności na uzasadnionym poziomie w przypadku istniejących jednostek wytwórczych.

Dla zapewnienia stabilności wsparcia oraz długofalowego planowania działań inwestycyjnych w obszarze wysokosprawnej kogeneracji niezbędne jest podjęcie środków zapewniających gwarancję niezmienności wsparcia w okresie niezbędnym do zwrotu poniesionych przez inwestorów nakładów inwestycyjnych. Proponowany okres na jaki zostanie udzielone wsparcie – 15 lat, wydaje się być optymalnym i wystarczającym z punktu widzenia inwestorów. Wskazany okres wsparcia jest również spójny z analogicznymi rozwiązaniami przyjętymi w obszarze mechanizmów wsparcia dla odnawialnych źródeł energii. Zapewnienie impulsu inwestycyjnego jest jednym z kluczowych zadań nowego mechanizmu wsparcia, który, z uwagi na ograniczony okres funkcjonowania dotychczasowego mechanizmu był ograniczony.

Jednocześnie większe zróżnicowanie poziomów wsparcia względem dotychczasowych rozwiązań (3 kategorie jednostek kogeneracji, o których mowa w art. 9l ust. 1 pkt 1, 1a i 2

ustawy – Prawo energetyczne) przyczyni się do efektywniejszej alokacji środków dostępnych w ramach nowego mechanizmu oraz do umożliwienia konkurowania o wsparcie jednostek o porównywalnych parametrach ekonomicznych.

Podsumowanie

Analiza ww. obszarów dowodzi potrzeby opracowania nowego systemu wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji, który zastąpi dotychczas istniejący mechanizm bazujący na formule świadectw pochodzenia (zakończenie funkcjonowania systemu z końcem 2018 r. – możliwość objęcia wytworzonej energii świadectwami pochodzenia). Celem zaproponowanych rozwiązań jest ograniczenie niekorzystnych zjawisk środowiskowych przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw ciepła i energii elektrycznej, a także poprawa efektywności wykorzystania nośników energii poprzez rozwój wysokosprawnej kogeneracji. Promowanie energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji poprzez zaproponowany w niniejszej ustawie mechanizm wsparcia przyczyni się do realizacji założonych celów w sposób efektywny ekonomicznie (skuteczna alokacja środków w niezbędnej wielkości do rozwoju tego typu jednostek).

B. Przyjęty model wsparcia

I. Założenia dla nowych jednostek wysokosprawnej kogeneracji (stymulowanie inwestycji)

1. Pojęcie nowej instalacji/jednostki kogeneracyjnej

Nowa jednostka wysokosprawnej kogeneracji zostanie zdefiniowana jako jednostka, dla której wiążąca decyzja inwestycyjna (tj. rozpoczęcie prac w rozumieniu pkt 19 (44) „Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014-2020”, dalej: EEAG) została podjęta nie wcześniej niż po wejściu w życie przepisów ustanawiających nowy mechanizm wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji (1 stycznia 2019 r.) lub jako jednostka, dla której nakłady inwestycyjne na modernizację przekroczyły 50% nakładów, jak na nową jednostkę wysokosprawnej kogeneracji (nakłady na modernizację zostały poniesione po 1 stycznia 2019 r.).

2. Nowy system wsparcia opierać się będzie o rozwiązania aukcyjne (aukcje w formule „pay as bid”)

System aukcyjny jest zgodny z wewnętrznym rynkiem energii oraz zgodnie z zasadami udzielania pomocy publicznej obowiązującymi od 1 lipca 2014 roku w Unii Europejskiej,

według których od 1 stycznia 2017 roku pomoc przyznaje się w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji na podstawie jasnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriów.

Powyższe oznacza, iż w odniesieniu do nowych jednostek kogeneracji system aukcyjny jest najbardziej odpowiednim mechanizmem wsparcia.

System aukcyjny spełnia oczekiwania zmierzające do minimalizacji kosztów wsparcia rozwoju kogeneracji przenoszonych na odbiorców końcowych, dzięki wprowadzeniu mechanizmów wymuszających konkurencję. Ponadto, formuła przetargowa premiuje technologie i lokalizacje, gdzie wytwarzanie energii elektrycznej w kogeneracji jest najbardziej efektywne ekonomicznie.

W przypadku nowych inwestycji istotne jest wprowadzenie efektu zachęty dla inwestorów przy zachowaniu konkurencyjności mechanizmu alokacji środków systemu wsparcia. W proponowanym mechanizmie aukcyjnym każdy z inwestorów przedstawiać będzie jedną ofertę w ramach aukcji. Wygrywają oferty o najniższych cenach ofertowych (jednostkowy poziom premii za wytworzenie energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji). Wprowadzenie aukcji rozliczanych według ceny ofertowej („pay as bid”) promuje wyłącznie najbardziej efektywne technologie oraz lokalizacje, przy jednoczesnej minimalizacji kosztów funkcjonowania systemu.

Z proceduralnego punktu widzenia aukcje będą ogłaszane, przeprowadzane i rozstrzygane analogicznie, jak w przypadku systemu wsparcia dla odnawialnych źródeł energii, t.j. przez Prezesa URE. Niemniej jednak z uwagi na specyfikę rozwiązań w odniesieniu do jednostek wysokosprawnej kogeneracji proponuje się następujące modyfikacje:

- aukcje prowadzone będą w formie elektronicznej (przy udziale Internetowej Platformy Aukcyjnej) lub w postaci tradycyjnej (papierowej) z uwagi na dużo mniejszą podaż projektów spodziewanych w ramach systemu wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji w porównaniu do systemu wsparcia odnawialnych źródeł energii (ograniczenie kosztów tworzenia aplikacji elektronicznej),
- wskazany zostanie minimalny i maksymalny czas przeprowadzenia sesji aukcji (od 3 do 10 dni roboczych), co pozwoli na właściwe przygotowanie dokumentacji na potrzeby zgłoszenia oferty w ramach aukcji,

- wartość zabezpieczenia zostanie ustalona na poziomie 30 zł/kW mocy zainstalowanej elektrycznej dla wszystkich typów jednostek wysokosprawnej kogeneracji,
- opracowany przez Prezesa URE Regulamin aukcji zawierać będzie wzór formularza zgłoszeniowego do aukcji,
- ostatecznym terminem na modyfikację oferty będzie dzień poprzedzający dzień zakończenia sesji aukcji, natomiast wycofanie oferty może nastąpić maksymalnie do godziny przed zamknięciem terminu sesji aukcji,
- inwestorzy będą mieć maksymalnie 60 miesięcy na wybudowanie jednostki wysokosprawnej kogeneracji, bez względu na typ instalacji,
- Prezes URE poinformuje Ministra Energii o wyniku aukcji w terminie 7 dni od dnia zakończenia aukcji (wydłużenie terminu z uwagi na rezygnację z elektronicznego charakteru aukcji).

3. Zachowanie konkurencyjności aukcji

Dla zapewnienia, że procedura aukcyjna zachowa charakter konkurencyjny, wprowadzone zostaną mechanizmy, których celem będzie odrzucenie 20% ofert aukcyjnych w sytuacji, gdy podaż projektów nie będzie większa niż dostępna w ramach aukcji pula energii elektrycznej (wolumen zgłoszony w ramach aukcji będzie mniejszy niż planowany do zakupu).

Dzięki przedmiotowemu działaniu ograniczona zostanie możliwość osiągnięcia nadmiernych korzyści finansowych w sytuacji braku odpowiedniej liczby projektów biorących udział w danej aukcji.

4. Wsparcie udzielane na 15 lat

Dla zapewnienia stabilności wsparcia oraz długofalowego planowania działań inwestycyjnych w obszarze wysokosprawnej kogeneracji niezbędne jest podjęcie środków zapewniających gwarancję niezmienności wsparcia w okresie niezbędnym do zwrotu poniesionych przez inwestorów nakładów inwestycyjnych. Proponowany okres na jaki zostanie udzielone wsparcie – 15 lat, wydaje się być optymalnym i wystarczającym z punktu widzenia inwestorów. Wskazany okres wsparcia jest również spójny z analogicznymi rozwiązaniami przyjętymi w obszarze mechanizmów wsparcia dla odnawialnych źródeł energii.

5. Przedmiotem aukcji będzie premia do wytworzonej energii elektrycznej

Proponowany mechanizm gwarantować będzie inwestorom, którzy wygrali w aukcji, stały strumień przychodów ustalony w postaci premii do ceny energii elektrycznej.

6. Aukcje poprzedzać będzie proces prekwalfikacji

Proces prekwalfikacji (dopuszczenia do aukcji) jest kluczowym elementem całego systemu wsparcia, umożliwiającym weryfikację zamierzeń inwestycyjnych z punktu widzenia właściwej oceny ich gotowości oraz możliwości realizacji.

W ramach procesu prekwalfikacji prowadzona będzie bieżąca weryfikacja projektów nowych jednostek kogeneracyjnych. Każdy projekt inwestycyjny jest zobligowany do przejścia procesu prekwalfikacji przed przystąpieniem do aukcji. Proces prekwalfikacji uczestników ma na celu dopuszczenie do udziału w aukcjach wyłącznie te projekty, które będą miały techniczną możliwość produkcji energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji. Pozytywne przejście procesu prekwalfikacji umożliwi inwestorowi przystąpienie do aukcji.

Proces prekwalfikacji pełni również istotną rolę informacyjną, na podstawie której może być szacowany potencjał inwestycyjny, a tym samym prawidłowo określany budżet aukcyjny.

Prekwalfikacja prowadzona będzie przez Prezesa URE na wniosek inwestora/podmiotu działającego w imieniu inwestora planowanej jednostki kogeneracji i dotyczyć będzie możliwości wzięcia udziału w systemie aukcyjnym oraz przypisania danego projektu inwestycyjnego do właściwego koszyka aukcyjnego. Inwestor/podmiot działający w imieniu inwestora składać będzie wniosek o dopuszczenie do udziału w systemie aukcyjnym wraz z:

- dokumentem potwierdzającym możliwość przyłączenia danej jednostki do sieci elektroenergetycznej:
 - warunki przyłączenia jednostki kogeneracji do sieci przesyłowej lub sieci dystrybucyjnej albo
 - umowę o przyłączenie jednostki kogeneracji do sieci przesyłowej lub sieci dystrybucyjnej;
- dokumentem potwierdzającym możliwość przyłączenia danej jednostki do sieci ciepłowniczej:
 - warunki przyłączenia jednostki kogeneracji do sieci ciepłowniczej albo
 - umowę o przyłączenie jednostki kogeneracji do sieci ciepłowniczej;
- harmonogramem rzeczowo - finansowym realizacji budowy lub modernizacji jednostki kogeneracji;

- promesą koncesji lub promesą zmiany koncesji.

Na podstawie ww. wniosku Prezes URE wydawać będzie zaświadczenie o możliwości udziału w aukcji.

W przypadku wydania przez Prezesa URE decyzji odmownej, przewiduje się możliwość odwołania od tej decyzji, analogicznie, jak w przypadku przepisów ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2017 r. poz. 1148, z późn. zm.).

7. Aukcje przeprowadzane będą odrębnie w 3 koszykach paliwowych – osobno dla instalacji w trzech przedziałach mocy zainstalowanej elektrycznej: 1 – 5 MW, 5 – 20 MW, 20 – 50MW

Podział ubiegających się o wsparcie aukcyjne nowych jednostek kogeneracyjnych na koszyki umożliwi bardziej elastyczne kształtowanie poziomu wsparcia, a tym samym cały obszar tego sektora energii. Z uwagi bowiem na różny rozkład kosztów funkcjonowania poszczególnych źródeł wytwórczych (w zależności od wielkości jednostki oraz stosowanego w niej paliwa), system aukcyjny, w którym wszystkie inwestycje rywalizują między sobą o wsparcie może prowadzić do nieoptymalnego, z punktu widzenia długofalowej strategii państwa, rozwoju struktury jednostek kogeneracyjnych. Mając powyższe na uwadze, proponuje się, aby w ramach przygotowywanego systemu wsparcia wyróżnić 3 koszyki aukcyjne, które obejmą następujące jednostki:

- koszyk 1 – jednostki kogeneracyjne wykorzystujące paliwa gazowe (paliwa gazowe w rozumieniu ustawy – Prawo energetyczne, z wyłączeniem gazów z procesów zgazowania paliw stałych, gazów systemowych, gazów z odmetanowania kopalń, gazów koksowniczych, innych gazów odpadowych z procesów technologicznych);
- koszyk 2 – jednostki kogeneracyjne wykorzystujące paliwa stałe;
- koszyk 3 – pozostałe jednostki kogeneracyjne wykorzystujące paliwa inne niż wskazane w koszyku 1 albo 2.

W każdym z ww. koszyków (paliwowych) przewiduje się podział jednostek kogeneracji ze względu na ich łączną moc zainstalowaną elektryczną w przedziałach:

- nie mniejszej niż 1 MW i mniejszej niż 5 MW;
- nie mniejszej niż 5 MW i mniejszej niż 20 MW;
- nie mniejszej niż 20 MW i mniejszej niż 50 MW.

Dla jednostek kogeneracyjnych, w których występuje współspalanie różnych rodzajów paliw, które występują w ramach dwóch różnych koszyków, wolumen energii wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji będzie wspierany proporcjonalnie do udziału energii chemicznej zawartej w tych paliwach.

Z udziału w aukcji wyłączone zostaną jednostki o mocy mniejszej niż 1 MW (dla których przewidziano mechanizm, o którym mowa w pkt II) oraz jednostki o mocy nie mniejszej niż 50 MW.

Udział w aukcjach jednostek o mocy nie mniejszej niż 50 MW, ze względu na korzyści skali odnoszone przez te jednostki, mógłby istotnie zaburzać wyniki aukcji, prowadząc do nadwsparcia dla tych jednostek. Nie jest również możliwe wyodrębnienie osobnego koszyka (przedziału mocowego) dla dużych jednostek, ponieważ ze względu na ograniczoną liczbę inwestycji w instalacje o mocy nie mniejszej niż 50 MW nie udałoby się zapewnić konkurencji w takim koszyku

Zaproponowany podział na koszyki aukcyjne wydaje się być optymalnym rozwiązaniem pozwalającym na realizację ww. założenia – optymalizacji rozwoju źródeł o różnej strukturze paliwowej oraz wielkości przy jednoczesnym zapewnieniu, że nie nastąpi zbyt duże ograniczenie podaży projektów wewnątrz koszyków uniemożliwiające przeprowadzenie efektywnej procedury aukcyjnej zapewniającej wystarczający stopień konkurencyjności.

Ponadto, podział koszyków umożliwiający wydzielenie mniejszych jednostek umożliwi finansowanie budowy/modernizacji kluczowych z punktu widzenia potrzeb społecznych jednostek działających w mniejszych aglomeracjach miejskich lub na obszarach mniej zurbanizowanych.

8. Budżet aukcyjny ustalany będzie przez Ministra Energii w roku poprzedzającym rok przeprowadzenia aukcji

W celu zwiększenia elastyczności w zarządzaniu rozwojem instalacji wysokosprawnej kogeneracji proponuje się, aby podmiotem odpowiedzialnym za kształtowanie budżetu aukcyjnego był Minister Energii. Coroczne określanie budżetu aukcyjnego na kolejny rok w drodze rozporządzenia umożliwi właściwą kontrolę nad niezbędnymi inwestycjami w sektorze wysokosprawnej kogeneracji z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego oraz potrzeb społecznych. Jednocześnie proces konsultacji społecznych corocznych

rozporządzeń będzie właściwym momentem do dyskusji z partnerami społecznymi, co do potrzeb inwestycyjnych oraz gotowości realizacji inwestycji w zdefiniowanym punkcie czasu.

9. Minister Energii określać będzie (niewiążąco) 3 letnią perspektywę budżetu aukcyjnego

Coroczne określanie budżetu aukcyjnego jest elastycznym narzędziem z punktu widzenia właściwego reagowania na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne. Niemniej jednak z punktu widzenia inwestorów dłuższa perspektywa czasowa w definiowaniu zapotrzebowania na nowe inwestycje jest niezbędna dla przygotowania odpowiednich projektów inwestycyjnych oraz zapewnienia im finansowania. Mając powyższe na uwadze proponuje się, aby wraz z określeniem budżetu aukcyjnego na dany rok Minister Energii określał (w sposób niewiązący) perspektywę budżetu aukcyjnego w kolejnych 3 latach. Powyższe działanie pokaże inwestorom perspektywę działań w kolejnych latach, która jest niezbędna dla określenia, czy planowana za 2 - 3 lata inwestycja będzie miała szansę na partycypację w aukcyjnym systemie wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji.

Tworzenie długofalowej perspektywy w planowaniu wysokości środków finansowych dostępnych w ramach systemu wsparcia dostrzegalne jest również na poziomie tworzenia przepisów unijnych. W ramach tzw. „Pakietu zimowego”, w odniesieniu do odnawialnych źródeł energii, pojawiły się propozycje legislacyjne, aby na etapie tworzenia systemów wsparcia gwarantować długoterminową pewność, co do wysokości przyszłego zaangażowania finansowego.

10. Określenie maksymalnej wysokości premii w ramach każdego z koszyków aukcyjnych

Celem wskazywania maksymalnej możliwej wysokości premii jest chęć uniknięcia nadmiernego wsparcia w sytuacji ograniczonej puli projektów startujących w ramach aukcji. Dodatkowo, maksymalna wysokość premii będzie również odnośnikiem w zakresie mechanizmu korytarzowego, tj. mechanizmu zakładającego możliwość zmiany wysokości premii w sytuacji istotnej zmiany sytuacji rynkowej (zmiana kosztów paliw, cen uprawnień do emisji CO₂). Planuje się wprowadzenie analogicznego rozwiązania, jak w przypadku systemu wsparcia dla odnawialnych źródeł energii, gdzie Minister Energii określa tzw. cenę referencyjną, czyli maksymalną cenę z jaką można przystąpić do aukcji.

W mechanizmie wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji proponuje się, aby maksymalna wysokość premii wynosiła 110% wartości premii określonej przez Ministra Energii zgodnie z pkt III ppk 3 dla koszyków określonych w pkt III ppkt 5).

11. Do systemu wsparcia dopuszczone zostaną instalacje z innych państw członkowskich UE

Dla zapewnienia otwartości systemu wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji z innych państw członkowskich UE proponuje się wprowadzenie analogicznych rozwiązań, jak w przypadku systemu wsparcia dla odnawialnych źródeł energii. Powyższe oznacza, iż otwartość systemu wsparcia na instalacje z innych państw członkowskich UE będzie możliwa, gdy podpisana zostanie stosowna umowa międzynarodowa gwarantująca równoległe dopuszczenie do systemów wsparcia innych państw jednostek wysokosprawnej kogeneracji powstających na terytorium RP.

12. Mechanizm wsparcia będzie zapewniał, żeby na żadnym etapie funkcjonowania systemu nie doszło do zjawiska nadwsparcia

Działanie systemu wsparcia powinno eliminować nadwsparcie, tak aby zapewnić efektywność ekonomiczną mechanizmu oraz ograniczyć zbędne w nim koszty. Przejrzyste reguły zapobiegające występowaniu nadwsparcia są również elementem zapewniającym społeczną akceptowalność systemu.

Nowy system aukcyjny będzie zawierał m.in. mechanizmy, które zobowiążą do odliczania od pomocy operacyjnej wszelkiej wcześniej uzyskanej pomocy inwestycyjnej, w związku z realizacją inwestycji w dawną jednostkę kogeneracji. Przyjęcie tego mechanizmu pozwala również na zapewnienie konkurencyjności procesu poprzez eliminację przewagi konkurencyjnej instalacji otrzymujących pomoc inwestycyjną, co przekłada się na niższe koszty kapitałowe. Obniżenie poziomu wypłaty premii do energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji z tytułu uzyskanej pomocy inwestycyjnej, powoduje, że operator danej instalacji musi ofertować na takich samych zasadach jak operatorzy instalacji, które takiej pomocy nie otrzymały.

Zasady w tym zakresie opierać się będą na rozwiązaniach zastosowanych w mechanizmie wsparcia dla odnawialnych źródeł energii.

13. System wsparcia uwzględnić będzie monitorowanie procesu inwestycyjnego po wygraniu w aukcji, tak aby na bieżąco posiadać informację o ewentualnym zagrożeniu niezrealizowania inwestycji

W celu ograniczenia zagrożenia niezrealizowania inwestycji przez podmiot, który wygrał aukcję, proponuje się wprowadzenie monitoringu, który zapewni bieżący nadzór nad realizowanymi zadaniami inwestycyjnymi. Monitoring będzie również zapewniał informacje w zakresie stopnia realizacji prac inwestycyjnych, co będzie miało wpływ na możliwość oszacowania tempa oddawania instalacji do użytkowania, co jest niezmiernie istotne z punktu widzenia zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa.

14. System wsparcia uwzględnić będzie monitorowanie i rozliczanie wytwarzania energii po zrealizowaniu inwestycji w celu zapewnienia właściwej walidacji rozwoju wysokosprawnej kogeneracji w Polsce

System wsparcia zakładać będzie weryfikację zgłoszonej w aukcji produkcji energii elektrycznej w jednostce wysokosprawnej kogeneracji po zrealizowaniu inwestycji, aż do zakończenia 15 letniego okresu wsparcia. Celem przedmiotowej weryfikacji jest z jednej strony umożliwienie walidacji przyjętych rozwiązań w kontekście rzeczywistego rozwoju ww. jednostek w Polsce, z drugiej zaś konieczność rozliczenia złożonych w ramach zwyciężskich aukcji ofert.

II. Założenia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej mniejszej niż 1 MW

Dla najmniejszych jednostek kogeneracji (o mocy zainstalowanej elektrycznej mniejszej niż 1 MW) proponuje się wprowadzenie odrębnego mechanizmu polegającego na zagwarantowaniu stałej premii do ceny energii elektrycznej (feed in premium), o z góry określonej wartości (z jedną premią dla wszystkich instalacji bez względu na wielkość mocy, niemniej jednak z rozróżnieniem na rodzaj paliwa – wg koszyków, o których mowa w pkt I ppkt 7). Powyższe działanie umożliwi rozwój najmniejszych instalacji poprzez zapewnienie wystarczających środków finansowych na ich funkcjonowanie, przy jednoczesnej eliminacji barier administracyjnych związanych z partycypacją w systemie wsparcia.

Tego typu rozwiązanie pozwoli na rozwój instalacji wysokosprawnej kogeneracji szczególnie z sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, a także w sektorze komunalnym (pozwoli na wykorzystanie instalacji wysokosprawnej kogeneracji na obszarach niewielkich aglomeracji lub osiedli, a także na potrzeby budynków użyteczności publicznej, gdzie nie ma

sieci ciepłowniczej lub jej doprowadzenie jest ekonomicznie nieuzasadnione). Małe jednostki wysokosprawnej kogeneracji mogą też stanowić istotny wkład w rozwój koncepcji klastrów energii na obszarach wiejskich.

Promowanie tego typu jednostek wpisuje się w rozwój koncepcji klastrów energii, co powinno przyczynić się do bardziej efektywnego wykorzystywania lokalnie dostępnego potencjału surowcowego, a także powinno przyczyniać się do poprawy zarządzania popytami i popytem na energię elektryczną i ciepło na poziomie lokalnym.

Minister Energii będzie corocznie określać wolumen energii z nowych jednostek wysokosprawnej kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej mniejszej niż 1 MW, które w danym roku mogą zostać objęte systemem wsparcia. W przypadku istniejących jednostek uprawnienia do premii nastąpi jednorazowo po zakończeniu obecnie obowiązującego systemu wsparcia opartego na świadectwach pochodzenia z kogeneracji. Ustalona premia będzie należna przez okres pozostały do upływu 15-letniego okresu wsparcia, uwzględniając czas korzystania przez jednostkę z systemu świadectw pochodzenia.

III. Założenia dla istniejących i modernizowanych jednostek wysokosprawnej kogeneracji (utrzymanie istniejących zasobów)

1. System wsparcia oparty będzie o formułę premii dopłacanej do ceny energii elektrycznej

Wszystkie istniejące instalacje będą dopuszczone do wsparcia, które odpowiadało będzie luce finansowej pomiędzy kosztami wytwarzania energii elektrycznej w jednostkach wysokosprawnej kogeneracji, a rynkową ceną energii. Powyższe rozwiązanie w odróżnieniu od zaproponowanego modelu aukcyjnego dla nowych instalacji lepiej odpowiada potrzebom istniejących instalacji, które dla utrzymania produkcji energii elektrycznej na dotychczasowym poziomie wymagają stosownego wsparcia – wyeliminowane zostaje ryzyko, że istniejąca jednostka nie wygra aukcji, a tym samym nie będzie mogła utrzymać dotychczasowej produkcji.

Jako istniejąca jednostka wysokosprawnej kogeneracji rozumiana będzie instalacja, dla której decyzja inwestycyjna (tj. rozpoczęcie prac w rozumieniu pkt 19 (44) EEAG) została podjęta przed dniem wejścia w życie przepisów ustanawiających nowy mechanizm wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji (1 stycznia 2019 r.).

2. Przedmiotem wsparcia będzie premia do wytworzonej energii elektrycznej

Proponowany mechanizm gwarantuje operatorom istniejących instalacji stały strumień przychodów ustalony w postaci premii do ceny energii elektrycznej. Premia przyznawana dla każdej MWh wytworzonej energii elektrycznej w jednostkach wysokosprawnej kogeneracji wydaje się być optymalnym rozwiązaniem dla istniejących instalacji.

3. Wysokość premii referencyjnej ustalana będzie corocznie przez Ministra Energii

Wysokość premii kierowanej do istniejących jednostek wysokosprawnej kogeneracji określana będzie corocznie przez Ministra Energii w formie rozporządzenia. Aby zapewnić, że wysokość premii jest optymalnie dostosowana do pokrycia luki finansowej pomiędzy kosztami wytwarzania energii elektrycznej w jednostkach wysokosprawnej kogeneracji a ceną rynkową energii, wysokość premii będzie ustalana w oparciu o rzeczywiste dane rynkowe (zakres danych branych pod uwagę przez Ministra Energii zostanie wskazany w upoważnieniu ustawowym).

Przyznanie uprawnienia do premii jednostkom istniejącym nastąpi jednorazowo po zakończeniu obecnie obowiązującego systemu wsparcia opartego na świadectwach pochodzenia z kogeneracji. Ustalona premia będzie należna przez okres pozostały do upływu 15-letniego okresu wsparcia, uwzględniając czas korzystania przez jednostkę z systemu świadectw pochodzenia.

Dopuszczona zostanie również możliwość uzyskania wsparcia w przypadku modernizacji jednostki wysokosprawnej kogeneracji, niemniej jednak na czas krótszy niż 15 lat. Dla jednostek modernizowanych długość okresu wsparcia wynosi:

- 3 lata – jeśli koszt modernizacji wynosi więcej niż 10 i nie więcej niż 25% nakładów jak na nową jednostkę kogeneracji;
- 7 lat – jeśli koszt modernizacji wynosi więcej niż 25 i nie więcej niż 50% nakładów jak na nową jednostkę kogeneracji.

Ww. wartość nakładów na nową jednostkę kogeneracji określana będzie przez Ministra Energii w drodze rozporządzenia (w jednym rozporządzeniu określającym jednostkową wysokość premii gwarantowanej i premii kogeneracyjnej).

Ustalanie wysokości premii na poziomie rozporządzenia Ministra Energii zapewnić będzie transparentność oraz uczestnictwo w procesie legislacyjnym zainteresowanych partnerów społecznych.

4. Uzyskanie premii poprzedzać będzie proces prekwalfikacji przypisujący poszczególne instalacje do właściwych koszyków

Przed uzyskaniem wsparcia w postaci premii do każdej MWh wytworzonej energii elektrycznej w jednostkach wysokosprawnej kogeneracji, sprzedanej i wprowadzonej do sieci energii elektrycznej wszystkie instalacje będą musiały przejść proces prekwalfikacji na poziomie Prezesa URE. Prekwalfikacja w odniesieniu do istniejących instalacji polegać będzie na prawidłowej kwalifikacji do właściwego koszyka technologicznego.

Prekwalfikacja prowadzona będzie przez Prezesa URE na wniosek właściciela danej jednostki kogeneracji i dotyczyć będzie dostępu do udziału w systemie wsparcia oraz prawidłowego zakwalifikowania do właściwego koszyka technologicznego. Właściciel jednostki/podmiot działający w imieniu właściciela składać będzie wniosek o dopuszczenie do udziału w systemie wsparcia wraz z oświadczeniem spełnienia przesłanek pozwalających na przypisanie instalacji do właściwego koszyka technologicznego oraz oświadczeniem o wysokości dotychczas uzyskanej pomocy inwestycyjnej.

Na podstawie ww. wniosku Prezes URE wydawać będzie zaświadczenie o możliwości udziału w systemie wsparcia oraz przypisania do wskazanego koszyka. Prezes URE może również żądać wszelkich niezbędnych dokumentów potwierdzających wysokość otrzymanej pomocy inwestycyjnej lub potwierdzających spełnienie wymagań określonego koszyka technologicznego lub innych warunkujących udział w systemie wsparcia.

W przypadku wydania przez Prezesa URE decyzji odmownej, przewiduje się możliwość odwołania, analogicznie, jak w przypadku przepisów ustawy o odnawialnych źródłach energii.

5. Istniejące jednostki wysokosprawnej kogeneracji zostaną przypisane do stosownych koszyków, które grupować będą instalacje o porównywalnych parametrach ekonomicznych (koszty wytwarzania energii elektrycznej)

Dla właściwego dostosowania wysokości premii do rodzaju instalacji (uwzględnienie różnych kosztów wytworzenia energii w instalacjach: wykorzystujących różne rodzaje paliw, a także o różnej mocy zainstalowanej) istniejące i modernizowane jednostki wysokosprawnej kogeneracji podzielone zostaną na koszyki według takiego samego podziału, jak w systemie aukcyjnym dla nowych instalacji (pkt I ppkt 7).

Dla jednostek kogeneracyjnych, w których występuje współspalanie różnych rodzajów paliw, które występują w ramach dwóch różnych koszyków, wolumen energii wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji będzie wspierany proporcjonalnie do udziału energii chemicznej zawartej w tych paliwach.

Przygotowywana przez Ministra Energii kalkulacja wysokości premii w odniesieniu do jednostek referencyjnych będzie opierać się na danych rynkowych, a wyliczenie będzie skalkulowane, jak dla nowej instalacji.

6. Uwzględnienie wpływu struktury wiekowej instalacji na wysokości premii

W celu zapewnienia, że wysokość premii otrzymywana przez wytwórców energii elektrycznej w istniejących jednostkach wysokosprawnej kogeneracji będzie dostosowana również do struktury wiekowej poszczególnych jednostek (uwzględnienie amortyzacji) wprowadzone zostaną rozwiązania, które to zapewnią (określenie współczynnika korygującego wysokość premii ze względu na wiek jednostki). Mechanizm uwzględniania wysokości przedmiotowego współczynnika korygującego stosowany będzie dla wyliczenia przysługującej danej jednostce wysokości premii w danym roku kalendarzowym.

Dzięki zastosowaniu ww. mechanizmu zapewnione zostanie, że wraz z rosnącym wiekiem instalacji spadać będzie wysokość premii, co odpowiadać będzie rosnącej amortyzacji (wraz z wiekiem instalacji następuje zmniejszenie ciężaru kosztów kapitałowych w kosztach wytwarzania energii elektrycznej w jednostkach wysokosprawnej kogeneracji).

Jednocześnie proponuje się ustalenie przedmiotowego współczynnika w drodze rozporządzenia oraz wskazanie pierwszych wartości na poziomie ustawy w przepisach przejściowych.

7. Nie będzie potrzeby ustalania odrębnego budżetu – wysokość niezbędnych środków do przeniesienia w opłacie kogeneracyjnej będzie ustalana przez URE na podstawie wysokości premii w poszczególnych koszykach oraz zdolności wytwórczych instalacji w tych koszykach

W związku z faktem, iż dopuszczone do wsparcia będą wszystkie istniejące jednostki wysokosprawnej kogeneracji, nie przewiduje się, analogicznie jak w przypadku nowych instalacji, odrębnego określania wysokości budżetu dla istniejących instalacji. Środki niezbędne do sfinansowania wsparcia dla istniejących jednostek wysokosprawnej kogeneracji będą zbierane poprzez opłatę kogeneracyjną, której wysokość będzie corocznie ustalana przez

Prezesa URE na podstawie projekcji przyszłego zapotrzebowania na środki niezbędne do sfinansowania systemu (więcej informacji na temat finansowania systemu wsparcia znajduje się poniżej w części dotyczącej założeń wspólnych dla nowych i istniejących instalacji).

IV. Wsparcie dla jednostek o mocy co najmniej 50 MW

Ze względu na fakt, że udział jednostek o mocy zainstalowanej elektrycznej co najmniej 50 MW mógłby zaburzyć wyniki aukcji (z uwagi na osiągnięte korzyści skali, jednostki te mogłyby w aukcji składać oferty znacznie poniżej ofert jednostek o mniejszej mocy) oraz, że skonstruowanie dla tego rodzaju jednostek odrębnego konkurencyjnego koszyka nie jest możliwe (zbyt mała liczba spodziewanych do realizacji projektów tej skali), proponuje się wyłączyć duże jednostki z aukcji oraz objąć je systemem wsparcia w formie premii wyznaczanej indywidualnie dla każdej instalacji. Wysokość premii będzie ustalana na podstawie faktycznych parametrów i sytuacji rynkowej każdej jednostki i przez to nie większa niż faktyczne potrzeby poszczególnych jednostek.

Planuje się, że Minister Energii będzie w drodze rozporządzenia określał będzie dla danego roku maksymalną wysokość premii dla poszczególnych kategorii jednostek (w zależności od wykorzystywanej technologii i paliwa), a także – w przypadku nowych jednostek – wolumen energii z wysokosprawnej kogeneracji wytworzonej w nowych dużych instalacjach, który będzie mógł zostać objęty wsparciem, maksymalny budżet, jaki może zostać przeznaczony na wypłatę premii.

Na tej podstawie Prezes URE rozpatrywał będzie wnioski właścicieli jednostek wysokosprawnej kogeneracji zawierające, w szczególności, niezbędne dane techniczne i ekonomiczne jednostki oraz wnioskowaną kwotę premii do ceny energii elektrycznej, Prezes URE, po weryfikacji indywidualnego wniosku, ustali kwalifikowalność jednostki do systemu wsparcia i wysokość premii przysługującą danej jednostce wysokosprawnej kogeneracji przez cały 15-letni okres wsparcia (dla jednostek istniejących okres ten uwzględnia okres uczestniczenia w systemie świadectw pochodzenia z kogeneracji).

Zakłada się, że wyznaczenie wysokości premii dla dużych jednostek istniejących następować będzie corocznie.

Wsparcie dla jednostek, których zdolność wytwórcza energii elektrycznej w kogeneracji przekracza 300 MW podlega indywidualnej notyfikacji Komisji Europejskiej

i będzie mogło być udzielone dopiero po wydaniu przez Komisję decyzji uznającej to wsparcie jako dopuszczalne na gruncie unijnych przepisów o pomocy publicznej.

Do systemu premii indywidualnej odnoszą się odpowiednio postanowienia dotyczące współczynników korekcyjnych dla jednostek istniejących.

V. Elementy wspólne dla nowych i istniejących jednostek wysokosprawnej kogeneracji

1. Współpraca z siecią ciepłowniczą

System zakłada wspieranie wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji, jedynie w tych instalacjach, które wprowadzą ciepło użytkowe wytworzone w tym samym procesie do sieci ciepłowniczej. Wprowadzenie wskazanego kryterium zrealizuje kluczowy cel mechanizmu, którym jest zmniejszenie zjawiska niskiej emisji, a w konsekwencji, poprawa jakości powietrza. Sieć ciepłownicza na potrzeby systemu wsparcia rozumiana będzie jako sieć, w której nośnikiem ciepła jest gorąca woda i do której przyłączona może być nieokreślona liczba odbiorców (jest to zapewnione w postaci niedyskryminacyjnego dostępu do sieci). Warunkiem uczestnictwa w systemie wsparcia jest wprowadzanie do sieci ciepłowniczej co najmniej 70% ciepła użytkowego wytworzonego w wysokosprawnej kogeneracji, w danej jednostce kogeneracyjnej.

Powyższy warunek współpracy z siecią ciepłowniczą nie obejmie jednostek o mocy elektrycznej mniejszej niż 1 MW.

W przypadku jednostek wysokosprawnej kogeneracji niespełniających ww. kryterium wprowadzania do sieci ciepłowniczej co najmniej 70% ciepła użytkowego wytworzonego w wysokosprawnej kogeneracji dopuszczona zostanie możliwość wsparcia jedynie tej części energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji, która proporcjonalnie odpowiadać będzie ilości ciepła użytkowego wprowadzonego do sieci ciepłowniczej.

2. Zakres przedmiotowy systemu

System wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji przeznaczony będzie dla instalacji wytwarzających energię elektryczną i ciepło w oparciu o spalanie paliw kopalnych, w tym ich współspalanie w instalacjach odnawialnych źródeł energii oraz z odnawialnych źródeł energii. W przypadku instalacji odnawialnych źródeł energii spełniających jednocześnie wymogi wysokosprawnej kogeneracji, w tym instalacji korzystających bądź ubiegających się o uzyskanie wsparcia w ramach systemu świadectw pochodzenia z OZE bądź systemu

aukcyjnego OZE, o których mowa w ustawie o odnawialnych źródłach energii, możliwe będzie uzyskanie wsparcia w ramach systemu wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji na część energii elektrycznej wytworzonej w oparciu o frakcję paliw kopalnych (w przypadku jednoczesnego wykorzystywania paliw kopalnych i odnawialnych) lub na całość wytworzonej energii w przypadku instalacji odnawialnego źródła energii wykorzystującego jedynie odnawialne źródła energii.

3. Finansowanie i rozliczenie systemu wsparcia

Jednym z podstawowych założeń systemu wsparcia jest efektywne pozyskanie oraz redystrybucja środków na potrzeby wsparcia produkcji energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji. Wdrożenie systemu wsparcia będzie wiązało się z przeniesieniem kosztów funkcjonowania wsparcia na wszystkich użytkowników systemu elektroenergetycznego poprzez odrębną stawkę systemową („opłatę kogeneracyjną”) w ramach taryf operatorów systemów elektroenergetycznych (proporcjonalnie do wolumenu zużywanej energii elektrycznej).

Koszty systemu wsparcia będą alokowane na wszystkich odbiorców końcowych systemu elektroenergetycznego. Alokacja kosztów funkcjonowania systemu wpłynie na poziom zmiennych opłat przesyłowych oraz dystrybucyjnych i w konsekwencji na zmianę obciążeń odbiorców końcowych z tego tytułu.

Przychody z tytułu dodatkowych stawek będą przekazywane przez OSP oraz OSD na potrzeby zasilenia systemu wsparcia. Stawki systemowe będą ustalane i akceptowane przez Prezesa URE w oparciu o poziom kosztów funkcjonowania systemu. Podmiotem odpowiedzialnym za zebranie od uczestników rynku energii elektrycznej oraz naliczenie i rozliczenie opłat z tytułu systemu wsparcia będzie, analogicznie jak w przypadku systemu wsparcia dla odnawialnych źródeł energii Zarządca Rozliczeń S.A.

Przepisy dotyczące finansowania i rozliczania systemu wsparcia zostały przygotowane w oparciu o analogiczne rozwiązania funkcjonujące w obszarze wsparcia odnawialnych źródeł energii.

4. Brak obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w ramach aukcji

Mając na uwadze charakter instalacji przewidzianych do objęcia wsparciem w ramach nowego mechanizmu oraz samą jego konstrukcję, a także w związku z koniecznością wystawiania jednostek wysokosprawnej kogeneracji na działanie mechanizmów rynkowych,

proponuje się, aby nie nakładać obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w ramach nowego mechanizmu wsparcia. Powyższe oznacza, iż podmioty eksploatujące jednostki wysokosprawnej kogeneracji będą zobowiązane do sprzedaży wytwarzanej energii elektrycznej na zasadach rynkowych.

5. Wprowadzony zostanie mechanizm ulg dla podmiotów energochłonnych

W celu ograniczenia kosztów systemu wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji w odniesieniu do podmiotów energochłonnych, proponuje się wprowadzenie systemu ulg dla ww. podmiotów w obszarze opłaty kogeneracyjnej. Powyższe działanie, będące analogicznym rozwiązaniem, jak w przypadku systemu wsparcia dla odnawialnych źródeł energii ma na celu ograniczenie negatywnego wpływu wzrostu kosztów energii elektrycznej na podmioty, dla których koszty te stanowią istotny element wszystkich kosztów prowadzenia działalności gospodarczej.

6. System nie będzie generował zachęty do wytwarzania energii elektrycznej w sytuacji występowania cen ujemnych

Nowy mechanizm wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji zawiera mechanizm mający na celu zniechęcanie do generowania energii elektrycznej w sytuacji występowania ujemnych cen energii na rynku. Powyższe rozwiązanie będzie analogiczne wobec rozwiązania funkcjonującego w ramach mechanizmu wsparcia dla odnawialnych źródeł energii i będzie polegało na braku możliwości otrzymania wsparcia finansowego w ramach nowego systemu na cały wolumen energii elektrycznej wytworzony w okresie występowania ujemnych cen energii elektrycznej na rynku.

Proponuje się, aby analogicznie jak w przypadku rozwiązań dla odnawialnych źródeł energii punktem wyjścia dla uruchomienia mechanizmu ograniczenia wsparcia było utrzymywanie się ujemnych cen na rynku przez nieprzerwany okres kolejnych sześciu godzin.

7. System umożliwiać będzie równoległe korzystanie z innych form wsparcia inwestycyjnego natomiast eliminować powinien możliwości korzystania z innych form wsparcia systemowego

Konstrukcja mechanizmu wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji umożliwiać będzie uczestnikom korzystanie z innych form wsparcia inwestycyjnego (dostępnego w ramach środków krajowych bądź europejskich) oraz operacyjnego. Niemniej jednak wprowadzone zostaną regulacje, które zapewnią, że wyeliminowane zostanie

występowanie zjawiska nadwsparcia. Powyższe działanie umożliwi operatorom jednostek wysokosprawnej kogeneracji elastyczne korzystanie z dostępnych możliwości wsparcia, przy jednoczesnym zapewnieniu efektywności ekonomicznej wykorzystania środków publicznych.

Jednocześnie proponuje się ograniczenie możliwości równoległego korzystania ze wsparcia systemowego (operacyjnego) na tę samą jednostkę wytworzonej energii. Powyższe ułatwi przejrzystość systemu oraz przypisanie jego kosztów we właściwy sposób (realizacja założonego celu rozwoju jednostek wysokosprawnej kogeneracji). Co istotne, przewiduje się, że wysokość wsparcia udzielana w ramach planowanego mechanizmu powinna być dostosowana do pokrycia luki finansowej wynikającej z niższych cen energii elektrycznej na rynku wobec kosztów wytworzenia tej energii w jednostkach wysokosprawnej kogeneracji.

C. Charakterystyka głównych założeń obecnie obowiązującego mechanizmu wsparcia – obecny stan prawny

W 2007 r. wprowadzony został system wsparcia dla wytwórców energii elektrycznej z kogeneracji oparty na tzw. kolorowych certyfikatach, tj. na zbywalnych świadectwach pochodzenia, na które popyt generowany jest poprzez nałożenie obowiązku ich umorzenia (alternatywą jest uiszczenie opłaty zastępczej).

Zgodnie z art. 91 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji jest świadectwo pochodzenia tej energii, zwane dalej „świadectwem pochodzenia z kogeneracji”. Świadectwo pochodzenia z kogeneracji wydaje się oddzielnie dla energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji w jednostce kogeneracji:

- 1) opalanej paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej źródła poniżej 1 MW;
- 1a) opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. z 2015 r. poz. 775 oraz z 2016 r. poz. 266, 1165, 1948 i 1986);
- 2) innej niż wymienionej w pkt 1 i 1a.

Zapotrzebowanie na świadectwa pochodzenia z kogeneracji wynika z przepisów art. 9a

ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne, zgodnie z którymi odbiorca przemysłowy, przedsiębiorstwo energetyczne, odbiorca końcowy oraz towarowy dom maklerski lub dom maklerski, o których mowa w ust. 2, w zakresie określonym w ust. 11, są obowiązani:

- 1) uzyskać i przedstawić do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectwo pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art. 91 ust. 1, wydane dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) uiścić opłatę zastępczą, w terminie określonym w ust. 15, obliczoną w sposób określony w ust. 10.

Dodatkowo należy zauważyć, iż, zgodnie z art. 9a ust. 2 ustawy – Prawo energetyczne obowiązek, o którym mowa w ust. 1, wykonują:

- 1) odbiorca przemysłowy, który w roku kalendarzowym poprzedzającym rok realizacji tego obowiązku zużył nie mniej niż 100 GWh energii elektrycznej oraz złożył oświadczenie, o którym mowa w ust. 3;
- 2) przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub obrotu tą energią i sprzedające tę energię odbiorcom końcowym niebędących odbiorcami przemysłowymi, o których mowa w pkt 1;
- 3) odbiorca końcowy, inny niż odbiorca przemysłowy, o którym mowa w pkt 1, będący członkiem giełdy w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych lub członkiem rynku organizowanego przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany, w odniesieniu do transakcji zawieranych we własnym imieniu na giełdzie towarowej lub na rynku organizowanym przez ten podmiot;
- 4) odbiorca końcowy, inny niż odbiorca przemysłowy, o którym mowa w pkt 1, będący członkiem giełdowej izby rozrachunkowej w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych, w odniesieniu do transakcji zawieranych przez niego poza giełdą towarową lub rynkiem, o których mowa w pkt 3, będących przedmiotem rozliczeń prowadzonych w ramach tej izby przez spółkę prowadzącą giełdową izbę rozrachunkową, przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. lub przez spółkę, której Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. przekazał

wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi;

- 5) towarowy dom maklerski lub dom maklerski, o których mowa w art. 2 pkt 8 i 9 ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych, w odniesieniu do transakcji zawieranych na zlecenie odbiorców końcowych, innych niż odbiorcy przemysłowi, o których mowa w pkt 1, na giełdzie towarowej lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany.

Jednocześnie zakres obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectwa pochodzenia z kogeneracji lub uiszczenia opłaty zastępczej określono w art. 9a ust. 11 ustawy – Prawo energetyczne na następującym poziomie:

- 1) dla jednostki kogeneracji, o której mowa w art. 9l ust. 1 pkt 1, na poziomie:
 - a) 3,9% w 2014 r.,
 - b) 4,9% w 2015 r.,
 - c) 6,0% w 2016 r.,
 - d) 7,0% w 2017 r.,
 - e) 8,0% w 2018 r.;
- 2) dla jednostki kogeneracji, o której mowa w art. 9l ust. 1 pkt 1a, na poziomie:
 - a) 1,1% w 2014 r.,
 - b) 1,3% w 2015 r.,
 - c) 1,5% w 2016 r.,
 - d) 1,8% w 2017 r.,
 - e) 2,3% w 2018 r.;
- 3) dla jednostki kogeneracji, o której mowa w art. 9l ust. 1 pkt 2, na poziomie 23,2% w każdym roku, począwszy od 2014 r. do 2018 r.

Świadectwo pochodzenia z kogeneracji wydaje Prezes Urzędu Regulacji Energetyki na wniosek przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się wytwarzaniem energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji, złożony za pośrednictwem operatora systemu elektroenergetycznego, na którego obszarze działania znajduje się jednostka kogeneracji

określona we wniosku, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku (art. 9l ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne).

Na podstawie art. 9m ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne prawa majątkowe wynikające ze świadectwa pochodzenia z kogeneracji są zbywalne i stanowią towar giełdowy, o którym mowa w art. 2 pkt 2 lit. d ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych.

Prawa majątkowe wynikające ze świadectwa pochodzenia z kogeneracji powstają z chwilą zapisania świadectwa po raz pierwszy na koncie ewidencyjnym w rejestrze świadectw pochodzenia z kogeneracji (art. 9m ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne), natomiast wygasają z chwilą jego umorzenia (art. 9m ust. 10 ustawy – Prawo energetyczne).

Co istotne, świadectwo pochodzenia z kogeneracji umorzone przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki do dnia 30 czerwca danego roku kalendarzowego, wydane dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostce kogeneracji w poprzednim roku kalendarzowym, jest uwzględniane przy rozliczeniu wykonania obowiązku określonego w art. 9a ust. 1, w poprzednim roku kalendarzowym (art. 9m ust. 14 ustawy – Prawo energetyczne).

D. Uzasadnienie szczegółowe

Rozdział 1 – Przepisy ogólne – art. 1 – 2

1. Przedmiot ustawy – art. 1

Ustawa reguluje organizację mechanizmu wsparcia energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji oraz wskazuje właściwe instrumenty w tym obszarze.

Obecnie mechanizmem wspierającym wytwarzanie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji jest system wsparcia operacyjnego oparty o świadectwa pochodzenia (został on uregulowany w art. 9a, 9l oraz 9m ustawy – Prawo energetyczne). Niemniej jednak, w związku z czasowym ograniczeniem jego działania (31 grudnia 2018 r.), dla dalszego rozwoju wysokosprawnej kogeneracji niezbędne jest stworzenie nowego mechanizmu, który gwarantował będzie inwestorom możliwość realizacji budowy nowych jednostek kogeneracji lub działań związanych z modernizacją już istniejących.

Ponadto, ustawa określa zasady wydawania gwarancji pochodzenia energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji oraz prowadzenia rejestru tych gwarancji pochodzenia. Dotychczas obszar gwarancji pochodzenia uregulowany był w przepisach ustawy – Prawo energetyczne (art. 9y – 9zb), niemniej jednak biorąc pod uwagę rolę gwarancji pochodzenia, którą jest informowanie odbiorcy końcowego, że określona w tym dokumencie ilość energii

elektrycznej wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej lub sieci przesyłowej została wytworzona w wysokosprawnej kogeneracji, projektodawca uznał, że jest to jeden z elementów (niefinansowych) wspierających rozwój wysokosprawnej kogeneracji.

2. Definicje – art. 2

1) Pojęcia zaczerpnięte z innych ustaw (pkt 1 – 8, 10 – 11, 14, 19 – 24, 32 – 33, 35 – 36, 38 – 42, 44)

Ustawa w niezbędnym zakresie posługuje się pojęciami zaczerpniętymi z ustawy – Prawo energetyczne (w odniesieniu do pkt 5 – 8, 14, 19 – 20, 22 – 23, 32 – 33, 35 – 36, 38 – 39 i 44), ustawy o odnawialnych źródłach energii (pkt 1 – 4, 11, 21, 41 – 42) oraz ustawy o efektywności energetycznej (pkt 10, 40).

2) Pojęcie jednostki kogeneracji (pkt 12 – 15, 17 – 18, 46 – 47, 49 – 50)

Chociaż samo pojęcie jednostki kogeneracji zostało zaczerpnięte z ustawy – Prawo energetyczne, niemniej jednak projektodawca zdecydował się na wprowadzeniu dodatkowych definicji uszczegółwiających, które zostały wykorzystane przy określaniu mechanizmów wsparcia w odniesieniu do poszczególnych typów jednostek kogeneracji. Wyróżniono następujące typy jednostek:

- a) mała jednostka kogeneracji – dla wydzielenia najmniejszych jednostek kogeneracji (o mocy zainstalowanej elektrycznej mniejszej niż 1 MW), dla których wprowadzono odrębne zasady wsparcia,
- b) istniejąca jednostka kogeneracji i nowa jednostka kogeneracji – dla rozróżnienia jednostek, które mogą korzystać z różnych mechanizmów wsparcia. W tym obszarze punktem granicznym jest podjęcie decyzji inwestycyjnej wcześniej niż lub nie wcześniej niż w dniu 1 stycznia 2019 r. Dodatkowo, w przypadku nowej jednostki kogeneracji wymogiem jest, aby składała się wyłącznie z urządzeń wyprodukowanych nie później niż w terminie 60 miesięcy, przed dniem wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w tej jednostce,
- c) istniejąca mała jednostka kogeneracji i nowa mała jednostka kogeneracji – dla rozróżnienia analogicznego, jak w przypadku jednostek, o których mowa w lit. b, niemniej jednak w odniesieniu do małych jednostek kogeneracji,
- d) zmodernizowana jednostka kogeneracji i znacznie zmodernizowana jednostka

kogeneracji – rozróżnienia jednostek, które mogą korzystać z różnych mechanizmów wsparcia oraz w różnym wymiarze czasowym. W tym obszarze rozróżnieniem jest stopień poniesionych nakładów inwestycyjnych,

- e) zmodernizowana mała jednostka kogeneracji i znacznie zmodernizowana mała jednostka kogeneracji – dla rozróżnienia analogicznego, jak w przypadku jednostek, o których mowa w lit. d, niemniej jednak w odniesieniu do małych jednostek kogeneracji.

3) Pojęcie modernizacji i znacznej modernizacji (pkt 16, 48)

Wprowadzone pojęcia modernizacji i znacznej modernizacji mają wskazać zakres przedsięwzięć skutkujący przypisaniem jednostki kogeneracji jako zmodernizowanej lub znacznie zmodernizowanej, co będzie miało wpływ na możliwość ubiegania się o wsparcie w ramach właściwego instrumentu. Elementami niezbędnymi do zakwalifikowania podejmowanych czynności, jako modernizacji lub znacznej modernizacji są:

- a) usprawnienie jednostki,
- b) wykorzystanie urządzeń wyprodukowanych nie później niż w terminie 60 miesięcy, przed dniem wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w zmodernizowanej jednostce kogeneracji,
- c) poniesie kosztów inwestycyjnych nie mniejszych niż 10%, ale nie większych niż 50% (w przypadku modernizacji) lub nie mniejszych niż 50 % (w przypadku znacznej modernizacji), jak na nową porównywalną jednostkę kogeneracji
- d) podjęcie decyzji inwestycyjnej nie wcześniej niż 1 stycznia 2019 r.

4) Pojęcie paliw gazowych i stałych (pkt 25 i 26)

Wprowadzenie przedmiotowych pojęć ma na celu rozróżnienie typów jednostek kogeneracji, które w przypadku wykorzystywania różnych paliw mają różne koszty operacyjne, a tym samym wymagają innego poziomu wsparcia.

Dodatkowo, w odniesieniu do definicji paliw gazowych należy zauważyć, iż zostało ono zawężone wobec definicji paliw gazowych określonych w ustawie – Prawo energetyczne poprzez wyłączenie gazów z procesów zgazowania paliw stałych, gazów systemowych, gazów z odmetanowania kopalń, gazów koksowniczych, innych gazów odpadowych z procesów

technologicznych, z uwagi na różne koszty tych paliw.

5) Pojęcie decyzji inwestycyjnej (pkt 27)

Wprowadzenie przedmiotowej definicji jest niezbędne dla prawidłowego zdefiniowania jednostki kogeneracji (wraz z jej doszczegółowieniem, o którym mowa powyżej), a także dla prawidłowego zdefiniowania pojęcia modernizacji i znacznej modernizacji. Pojęcie decyzji inwestycyjnej zostało zdefiniowane jako rozpoczęcie robót budowlanych związanych z inwestycją, podjęcie wiążącego zobowiązania do zamówienia urządzeń lub inne zobowiązanie, które sprawia, że inwestycja staje się nieodwracalna, z wyłączeniem zakupu gruntów oraz prac przygotowawczych, polegających na uzyskiwaniu zezwoleń i wykonywaniu wstępnych studiów wykonalności. W ocenie projektodawcy odniesienie decyzji inwestycyjnej od działań skutkujących ich nieodwracalnym charakterem jest wystarczająco precyzyjne dla wskazania konkretnego punktu w czasie.

6) Pojęcia premii gwarantowanej, premii gwarantowanej indywidualnej, premii kogeneracyjnej i premii kogeneracyjnej indywidualnej (pkt 28 – 31)

Wprowadzenie definicji ww. premii ma na celu zwiększenie przejrzystości nowego systemu wsparcia. Odmienne zdefiniowanie rodzaju wsparcia w zależności od wielkości jednostki kogeneracji, rodzaju paliwa przez nią wykorzystywanego czy też struktury wiekowej, pozwala na lepsze usystematyzowanie przepisów niniejszej ustawy, a tym samym poprawia jej czytelność.

7) Sieć ciepłownicza i publiczna sieć ciepłownicza (pkt 34 i 37)

Konieczność wprowadzenia ww. definicji wynika z faktu, iż kluczowym elementem mechanizmu wsparcia określonego niniejszą ustawą jest wprowadzenie do publicznej sieci ciepłowniczej określonego udziału ciepła użytkowego w kogeneracji.

8) Pojęcie wytwórcy (pkt 45)

W związku z faktem, iż to wytwórca energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji

jest podmiotem otrzymującym wsparcie, właściwe jego zdefiniowanie jest kluczowe z punktu widzenia przepisów niniejszej ustawy.

Rozdział 2 – Ogólne zasady uczestnictwa w systemie wsparcia dla wytwórców energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji – art. 3 – 9

W rozdziale drugim zdefiniowane zostały podstawowe zasady wsparcia oraz podmioty, które mogą się o to wsparcie ubiegać

W art. 3 wskazano, że za energię elektryczną z wysokosprawnej kogeneracji wytworzoną w nowej jednostce kogeneracji lub znacznie zmodernizowanej jednostce kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 1 MW i mniejszej niż 50 MW wytwórca tej energii może uzyskać wsparcie na zasadach określonych w Rozdziale 3 ustawy, tj. w postaci premii kogeneracyjnej. Jednocześnie wskazano, że okres wsparcia w przypadku tych instalacji wynosi 15 lat. Dodatkowo zdefiniowano pojęcie zakończenia znacznej modernizacji wskazując, iż jest to dzień uzyskania pozwolenia na użytkowanie znacznie zmodernizowanej jednostki kogeneracji lub pozwolenia na eksploatację urządzenia technicznego, jeżeli takie pozwolenie jest wymagane.

W art. 4 wskazano, że za energię elektryczną wytworzoną w wysokosprawnej kogeneracji w:

- 1) zmodernizowanej jednostce kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 1 MW i mniejszej niż 50 MW,
- 2) istniejącej jednostce kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 1 MW i mniejszej niż 50 MW,
- 3) nowej małej jednostce kogeneracji, znacznie zmodernizowanej małej jednostce kogeneracji lub istniejącej małej jednostce kogeneracji,
- 4) zmodernizowanej małej jednostce kogeneracji

wytwórca tej energii może uzyskać wsparcie na zasadach określonych w Rozdziale 4 ustawy, tj. w postaci premii gwarantowanej.

Jednocześnie wskazano, że okres wsparcia w tych instalacji wynosi odpowiednio 3 lub 7 lat w zależności od stopnia modernizacji lub 15 lat w zależności od rodzaju jednostki.

Dodatkowo zdefiniowano pojęcie zakończenia modernizacji wskazując, analogicznie jak w przypadku zakończenia znacznej modernizacji.

W art. 5 wskazano, że za energię elektryczną wytworzoną z wysokosprawnej kogeneracji w:

- 1) nowej jednostce kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 50 MW, znacznie zmodernizowanej jednostce kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 50 MW lub istniejącej jednostce kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 50 MW,
- 2) zmodernizowanej jednostce kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 50 MW

wytwórca tej energii może uzyskać wsparcie na zasadach określonych w Rozdziale 5 ustawy, tj. w postaci premii gwarantowanej indywidualnej lub premii kogeneracyjnej indywidualnej.

Jednocześnie wskazano, że okres wsparcia w tych instalacji wynosi odpowiednio 3 lub 7 lat w zależności od stopnia modernizacji lub 15 lat w zależności od rodzaju jednostki.

W art. 6 wskazano iż w odniesieniu do jednostek kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 300 MW uzyskanie wsparcia jest możliwe po spełnieniu dodatkowego wymogu, tj. musi zostać wydana przez Komisję Europejską na podstawie art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej decyzja o zgodności tego wsparcia z rynkiem wewnętrznym.

W art. 8 wprowadzono rozwiązanie analogiczne, jak funkcjonujące w obszarze wsparcia odnawialnych źródeł energii, tj. ograniczenie możliwości uzyskania wsparcia za energię elektryczną z wysokosprawnej kogeneracji w godzinach dostawy, dla których średnie wazone wolumenem transakcji sesyjnych giełdowych były niższe niż 0 złotych za 1 MWh przez co najmniej sześć kolejnych godzin dostawy energii elektrycznej w trakcie których zawierane są transakcje sesyjne giełdowe z dostawą energii elektrycznej w dniu następnym i dwa dni po dniu zawarcia transakcji sesyjnej. Powyższe ograniczenie ma zniechęcać do wytwarzania energii elektrycznej w momencie występowania jej nadmiaru.

Dodatkowo w art. 8 ograniczona została możliwość korzystania ze wsparcia przewidzianego niniejszą ustawą dla jednostki energii elektrycznej, w odniesieniu do której wytwórca przysługuje prawo do uzyskania wsparcia w ramach innych mechanizmów (określonych w ustawie o odnawialnych źródłach energii).

Regulacje zawarte w art. 9 ustawy wzorowane są na rozwiązaniach przyjętych w ustawie o odnawialnych źródłach energii i mają na celu ograniczenie występowania zjawiska

tw. nadwsparcia, tj. przydzielenia pomocy publicznej na poziomie wyższym niż jest to niezbędne do funkcjonowania danej jednostki kogeneracji.

Przedmiotowe działanie przyczyni się do racjonalnego przydzielania pomocy publicznej w sposób umożliwiający realizację celów dotyczących rozwoju wysokosprawnej kogeneracji przy jednoczesnym zagwarantowaniu, że pomoc ta nie będzie prowadzić do zaburzenia mechanizmów rynkowych.

Rozdział 3 – Zasady uczestnictwa w aukcyjnym systemie wsparcia wytwarzania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji – art. 10 – 22

1. Zasady ogólne – art. 10 – 13

Rozdział 3 zawiera przepisy związane z aukcyjnym instrumentem wsparcia na premię kogeneracyjną, o którą mogą ubiegać się podmioty wskazane w art. 3 ust. 1 ustawy. Premia kogeneracyjna stanowi dopłatę do wytworzonej, wprowadzonej do sieci i sprzedanej energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji przez wytwórcę, który wygrał aukcję (art. 10).

Zgodnie z art. 11 Prezes URE ogłasza, organizuje i przeprowadza aukcje nie rzadziej niż raz w roku. Dla zapewnienia właściwej konkurencji pomiędzy jednostkami kogeneracji o różnych kosztach wytwarzania energii elektrycznej wprowadzono 3 koszyki technologiczne (z uwagi na rodzaj wykorzystywanego paliwa), w ramach których występują 3 podkoszyki mocowe (w zależności od mocy zainstalowanej elektrycznej).

Istotnym elementem systemu wsparcia w postaci premii kogeneracyjnej jest konieczności wprowadzania do publicznej sieci ciepłowniczej ciepła użytkowego w kogeneracji. W tym obszarze wprowadzono regulacje, zgodnie z którymi w przypadku, gdy nie mniej niż 70% przedmiotowego ciepła wprowadzane jest do publicznej sieci ciepłowniczej, całość energii elektrycznej może zostać objęta premią kogeneracyjną, natomiast, gdy mniej niż 70% tego ciepła wprowadzane jest do publicznej sieci ciepłowniczej, tylko część energii elektrycznej odpowiadająca procentowemu udziałowi tego ciepła wprowadzonego do publicznej sieci ciepłowniczej może zostać objęta premią kogeneracyjną.

W art. 11 umożliwiono również, a w art. 12 uregulowano kwestię udziału w aukcji wytwórcy, którego jednostka kogeneracji zlokalizowana jest poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W tym zakresie posłużono się analogicznymi rozwiązaniami występującymi w mechanizmie wsparcia odnawialnych źródeł energii.

2. Procedura oceny formalnej – art. 13 – 14

Przed przystąpieniem do aukcji, wytwórca podlega procedurze oceny formalnej przygotowania do wytwarzania energii elektrycznej w danej jednostce kogeneracji, którą przeprowadza Prezes URE. Art. 13 definiuje zakres niezbędnej dokumentacji, którą należy przedstawić Prezesowi URE do oceny stopnia przygotowania danej jednostki kogeneracji przez wytwórcę do udziału w aukcji. Zakres przedstawianych informacji (o analogicznym charakterze, jak w przypadku systemu wsparcia dla odnawialnych źródeł energii) ma na celu eliminowanie z aukcji projektów, których stopień przygotowania nie gwarantuje skutecznej ich realizacji.

Zakończeniem procesu jest wydanie bądź odmowa wydania zaświadczenia dopuszczającego do udziału w aukcji (art. 14).

3. Ogłoszenie, przeprowadzenie i rozstrzygnięcie aukcji – art. 15 – 22

Aukcja ogłaszana jest przez Prezesa URE nie później niż 30 dni przed dniem jej rozpoczęcia, co odpowiada regulacją w obszarze odnawialnych źródeł energii w tym względzie. Co istotne, w odróżnieniu od analogicznych rozwiązań w systemie wsparcia dla odnawialnych źródeł energii wprowadzono możliwość przeprowadzenia aukcji zarówno w formie elektronicznej, jak również w postaci pisemnej. Powyższe działania ma na celu umożliwienie Prezesowi URE decydowanie o sposobie przeprowadzenia aukcji mając na celu optymalne wykorzystanie zasobów (w przypadku jednostek kogeneracji przewiduje się mniejszą ilość podmiotów biorących udział w aukcji niż jest to w przypadku odnawialnych źródeł energii).

W celu zapewnienia inwestorom większej elastyczności wydłużono termin przeprowadzenia sesji aukcji (w odniesieniu do rozwiązań w obszarze odnawialnych źródeł energii), który nie może być krótszy niż 3 dni i nie dłuższy niż 10 dni.

Prezes URE ustala również regulamin aukcji, który zatwierdza minister właściwy do spraw energii.

W art. 16 wskazano zasady uczestnictwa wytwórców w aukcji określając sposób złożenia oferty oraz elementy, z których powinna się ona składać. Do najistotniejszych

elementów oferty należy:

- 1) określenie ilości energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, którą wytwórca zobowiązuje się wytworzyć wraz z jednostkową wysokością premii kogeneracyjnej za jaką wytworzy i sprzeda tę energię,
- 2) zobowiązanie, że do budowy nowej jednostki kogeneracji albo znacznej modernizacji jednostki kogeneracji zostaną wykorzystane wyłącznie urządzenia wyprodukowane nie później niż w terminie 60 miesięcy, przed dniem wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w tej jednostce,
- 3) wskazanie procentowego udziału ciepła użytkowego w kogeneracji, które zostanie wprowadzone do publicznej sieci ciepłowniczej,
- 4) zobowiązanie do wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji w nowej jednostce kogeneracji, w terminie 48 lub 60 miesięcy od dnia zamknięcia aukcji, w zależności od rodzaju jednostki kogeneracji.

Zgodnie z art. 17 aukcję wygrywają uczestnicy aukcji, którzy zaoferowali najniższą wartość premii kogeneracyjnej, aż do wyczerpania maksymalnej ilości lub wartości energii elektrycznej określonej w ogłoszeniu o aukcji. W przedmiotowej jednostce redakcyjnej uregulowane zostały również kwestie związane z sytuacją braku wyczerpania maksymalnej ilości lub wartości energii elektrycznej określonej w ogłoszeniu o aukcji, złożenia ofert o tej samej wysokości premii kogeneracyjnej, a także przekroczenia maksymalnej ilości lub wartości energii elektrycznej określonej w ogłoszeniu o aukcji.

W art. 18 wskazano kiedy Prezes URE zamyka sesję aukcji oraz wskazano zobowiązania Prezesa URE do poinformowania o rozstrzygnięciu lub o braku rozstrzygnięcia aukcji albo o jej unieważnieniu.

W art. 19 uregulowano kwestię wypłaty premii kogeneracyjnej wytwórcy, który wygrał aukcję. Podmiotem, który odpowiada za wypłatę premii kogeneracyjnej jest operator rozliczeń, którego funkcję pełni (zgodnie z art. 63) Zarządca Rozliczeń S.A.

W celu wypłaty premii kogeneracyjnej, uprawniony wytwórca jednorazowo informuje operatora rozliczeń o dacie wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, potwierdzonej przez operatora sieci przesyłowej elektroenergetycznej lub operatora sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej, w terminie 30 dni od tej daty oraz każdorazowo składa wnioski do operatora rozliczeń o wypłatę premii kogeneracyjnej, który zawiera m.in. informację na temat ilości energii elektrycznej

z wysokosprawnej kogeneracji, wytworzonej w jednostce kogeneracji, wprowadzonej do sieci i sprzedanej dla okresu rozliczeniowego objętego wnioskiem oraz o wysokości premii kogeneracyjnej wynikającej z tej ilości energii. Co istotne wytwórca przekazuje wniosek w terminie 10 dni po zakończeniu każdego kolejnego miesiąca kalendarzowego, pod rygorem utraty prawa do wypłaty premii kogeneracyjnej za dany okres rozliczeniowy w przypadku niedotrzymania tego terminu.

Wypłata należnych środków z tytułu premii kogeneracyjnej następuje w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku o wypłatę.

Istotnym elementem mechanizmu wsparcia w postaci premii kogeneracyjnej jest fakt, iż jednostkowa wysokość premii kogeneracyjnej wskazanej w zwycięskiej aukcji podlega corocznej waloryzacji średniorocznym wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem z poprzedniego roku kalendarzowego (art. 20).

W art. 21 określono wymóg przedstawienia dokumentacji umożliwiającej ocenę, czy w czasie budowy nowej jednostki kogeneracji albo znacznej modernizacji jednostki kogeneracji zostały wyprodukowane nie później niż w terminie 60 miesięcy, przed dniem wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w nowej albo znacznie zmodernizowanej jednostce kogeneracji. W przypadku niespełnienia wymogu, wytwórca traci możliwość korzystania ze wsparcia.

Ponadto wytwórca, który wygrał aukcję zobowiązany jest do ustalania na podstawie rzeczywistych wskazań urządzeń pomiarowo – rozliczeniowych, ilość energii elektrycznej wytworzonej z wysokosprawnej kogeneracji w jednostce kogeneracji, wprowadzonej do sieci i sprzedanej, za którą wytwórcy przysługuje wypłata premii kogeneracyjnej oraz prowadzenia dokumentacji w ujęciu dobowym dotyczącej ilości, wyrażonej w kWh, wytworzonej z wysokosprawnej kogeneracji, wprowadzonej do sieci i sprzedanej w danym miesiącu oraz potwierdzającej ilość ciepła użytkowego w kogeneracji wprowadzonego do publicznej sieci ciepłowniczej, wyrażonej w procentach (art. 20 i 22).

Rozdział 4 – Zasady uczestnictwa w systemie wsparcia w formie premii gwarantowanej dla wytwórców energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji – art. 23 – 28

1. Zasady ogólne – art. 23

W przypadku jednostek kogeneracji, których wytwórcy mogą uzyskać wsparcie

w postaci premii gwarantowanej, cały proces związany z dostępem do mechanizmu został uproszczony z uwagi na fakt, iż dotyczy on istniejących jednostek kogeneracji (ewentualnie jednostek zmodernizowanych), a zatem wsparcie powinno zostać udzielone wszystkim wytwórcą, w wysokości niezbędnej do utrzymania produkcji energii w tych jednostkach kogeneracji. Wyjątkiem w tym obszarze jest fakt, iż uproszczone procedury związane z udzieleniem premii gwarantowanej dotyczą też wszystkich małych jednostek kogeneracji (w tym nowych), co ma na celu promowanie wykorzystania tego typu rozproszonych źródeł wszędzie tam, gdzie nie zawsze istnieje możliwość rozwoju sieci ciepłowniczej.

Istotnym elementem systemu wsparcia w postaci premii gwarantowanej jest konieczności wprowadzania do publicznej sieci ciepłowniczej ciepła użytkowego w kogeneracji. W tym obszarze wprowadzono regulacje, zgodnie z którymi w przypadku, gdy nie mniej niż 70% przedmiotowego ciepła wprowadzane jest do publicznej sieci ciepłowniczej, całość energii elektrycznej może zostać objęta premią kogeneracyjną, natomiast, gdy mniej niż 70% tego ciepła wprowadzane jest do publicznej sieci ciepłowniczej, tylko część energii elektrycznej odpowiadająca procentowemu udziałowi tego ciepła wprowadzonego do publicznej sieci ciepłowniczej może zostać objęta premią kogeneracyjną. Wyjątkiem od tej zasady są małe jednostki kogeneracji z uwagi na fakt, iż ich budowa dotyczyć będzie w większości lokalizacji, w których przyłączenie do publicznej sieci ciepłowniczej będzie niemożliwe.

Dodatkową preferencją dla małych jednostek kogeneracji jest przyznanie wsparcia w postaci premii gwarantowanej na całą wytworzoną energię elektryczną, a nie tak jak jest to w przypadku pozostałych jednostek kogeneracji na wytworzoną, wprowadzoną do sieci i sprzedaną energię elektryczną.

2. Dopuszczenie do systemu premii gwarantowanej – art. 24

Wytwórca ubiegający się o udział w systemie premii gwarantowanej musi wystąpić z wnioskiem do Prezesa URE o dopuszczenie go do tego systemu. Konstrukcja wniosku jest połączeniem wniosku o wydanie zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji oraz oferty aukcyjnej, przy czym ilość niezbędnych dokumentów jest mniejsza, co wynika z faktu, iż w tym przypadku kwestia dotyczy instalacji już istniejących (w tym zmodernizowanych).

Po ocenie wniosku Prezes URE wydaje zaświadczenie o możliwości ubiegania się

o wypłatę premii gwarantowanej. Zaświadczenie to zawiera m. in. wskazanie daty zakończenia okresu wsparcia, a także wskazanie możliwości wystąpienia o wypłatę premii gwarantowanej na całą wytworzoną energię elektryczną albo na część tej energii w zależności od spełnienia wymogu dotyczącego wprowadzania do publicznej sieci ciepłowniczej ciepła użytkowego w kogeneracji.

3. Wypłata premii gwarantowanej – art. 25 – 27

Po uzyskaniu zaświadczenia o dopuszczeniu do systemu premii gwarantowanej, uprawniony wytwórca jednorazowo informuje operatora rozliczeń o dacie wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji w ramach systemu wsparcia, potwierdzonej wydanym świadectwem pochodzenia albo potwierdzonej przez operatora sieci przesyłowej elektroenergetycznej lub operatora sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej, w terminie 30 dni, a następnie, każdorazowo składa wniosek do operatora rozliczeń o wypłatę premii gwarantowanej analogicznie, jak w przypadku wypłaty premii kogeneracyjnej. Należy przy tym zauważyć, iż przy określaniu wysokości premii gwarantowanej należy uwzględnić współczynnik wieku jednostki kogeneracji, o którym mowa w art. 28.

Co istotne wytwórca przekazuje wniosek w terminie 10 dni po zakończeniu każdego kolejnego miesiąca kalendarzowego, pod rygorem utraty prawa do wypłaty premii gwarantowanej za dany okres rozliczeniowy w przypadku niedotrzymania tego terminu. Wyjątkiem od tej zasady są małe jednostki kogeneracji, dla których okres obejmujący wniosek może być dłuższy niż okres miesiąca kalendarzowego ale nie dłuższy niż okres 12 miesięcy kalendarzowych przy zachowaniu 10 dniowego terminu na ich przekazanie. Powyższe ma na celu ograniczenie barier administracyjnych w przypadku małych jednostek kogeneracji.

Podmiotem odpowiedzialnym za wypłatę premii jest operator rozliczeń, który wypłaca ją w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku o wypłatę.

Ponadto wytwórca, który uzyskał prawo do wypłaty premii gwarantowanej zobowiązany jest do ustalenia ilości energii elektrycznej objętej wsparciem na podstawie rzeczywistych wskazań urządzeń pomiarowo – rozliczeniowych oraz do prowadzenia dokumentacji w ujęciu dobowym dotyczącej ilości, wyrażonej w kWh, wytworzonej z wysokosprawnej kogeneracji, wprowadzonej do sieci i sprzedanej w danym miesiącu, a także potwierdzającej ilość ciepła użytkowego w kogeneracji wprowadzonego do publicznej sieci

ciepłowniczej, wyrażonej w procentach.

4. Współczynnik wieku jednostki kogeneracji – art. 28

W art. 28 wprowadzono współczynnik wieku jednostki kogeneracji, który określa zmianę wartości jednostki kogeneracji w czasie i jest niezbędny dla prawidłowego wyznaczenia wysokości premii gwarantowanej. Należy bowiem zauważyć, iż w momencie wejścia do systemu premii gwarantowanej jednostek o różnej strukturze wiekowej, ustalenie jednakowego poziomu wsparcia w odniesieniu do tych jednostek powodowałoby nadwsparcie dla części z nich lub zbyt małe wsparcie w zależności od przyjętych parametrów do określenia wysokości jednostkowej wysokości premii gwarantowanej.

Co istotne współczynnik wieku jednostki kogeneracji należy odnieść do wytworzonej po raz pierwszy energii elektrycznej w tej jednostce, a nie do wytworzonej po raz pierwszy energii elektrycznej w ramach systemu wsparcia (o tym drugim przypadku mowa jest w art. 25 ust. 2 pkt 1). Działanie to ma na celu wprowadzenie rozróżnienia między długością możliwej partycypacji w systemie wsparcia (15 lat) od struktury wiekowej poszczególnych jednostek kogeneracji (oraz koniecznego rozróżnienia wysokości wsparcia z tego tytułu).

Powyższe oznacza, iż w przypadku jednostek kogeneracji, które wytworzyły po raz pierwszy energię elektryczną np. w latach 80-tych ubiegłego wieku (zostały w tym okresie zbudowane), do wyliczeń należy przyjąć współczynnik wieku jednostki kogeneracji, o którym mowa w ust. 3 pkt 4, natomiast w przypadku jednostek kogeneracji które wytworzyły po raz pierwszy energię elektryczną np. w 2007 r. (zostały w tym okresie zbudowane), do wyliczeń należy przyjąć współczynnik wieku jednostki kogeneracji, o którym w przepisach wydanych na podstawie ust. 3, chociaż obie grupy tych jednostek kogeneracji posiadają prawo do uzyskania wsparcia przez 15 lat liczonych od 2007 r. (wytworzyły w tym roku po raz pierwszy energię elektryczną potwierdzoną wydanym świadectwem pochodzenia).

W art. 91 określono współczynnik wieku jednostki kogeneracji, który obowiązywać będzie do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 28 ust. 3.

Rozdział 5 – Zasady uczestnictwa w systemie wsparcia dla jednostek kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 50 MW – art. 29 – 47

1. Zasady ogólne – art. 29

W przypadku jednostek kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 50 MW przyjęto rozwiązania bardziej zindywidualizowane w odniesieniu do przydzielania wsparcia niż w przypadku pozostałych jednostek z uwagi na brak możliwości wprowadzenia typoszeregów tego typu jednostek kogeneracji (np. poprzez określenie oddzielnego koszyka aukcyjnego – w przypadku nowych jednostek lub poprzez wskazanie odrębnej premii gwarantowanej – w przypadku istniejących jednostek).

Duże jednostki kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej sięgającej kilkuset MW charakteryzują się zindywidualizowanymi rozwiązaniami technologicznymi dostosowanymi do warunków występujących w danej lokalizacji, dlatego też indywidualne określenie wysokości wsparcia w opinii projektodawcy zapewni osiągnięcie najlepszych rezultatów w odniesieniu do tego typu instalacji.

Duże jednostki kogeneracji mogą uzyskać wsparcie w postaci premii gwarantowanej indywidualnej lub premii kogeneracyjnej indywidualnej, w przypadku odpowiednio istniejących jednostek kogeneracji i zmodernizowanych jednostek kogeneracji lub w przypadku nowych jednostek kogeneracji i znacznie zmodernizowanych jednostek kogeneracji. Wsparcie to analogicznie, jak w przypadku rozwiązań dedykowanych innym jednostkom kogeneracji uzależnione jest od wprowadzenia ciepła użytkowego w kogeneracji do publicznej sieci ciepłowniczej.

2. Dopuszczenie do systemu premii gwarantowanej indywidualnej – art. 30 – 31

Wytwórca ubiegający się o udział w systemie premii gwarantowanej indywidualnej musi corocznie wystąpić z wnioskiem do Prezesa URE o dopuszczenie go do tego systemu. Konstrukcja wniosku jest połączeniem wniosku o wydanie zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji oraz oferty aukcyjnej, przy czym dodatkowo wytwórca musi przedstawić dokumenty umożliwiające wyznaczenie przez Prezesa URE jednostkowej wysokości premii gwarantowanej indywidualnej.

Po ocenie wniosku Prezes URE wydaje zaświadczenie o możliwości ubiegania się w danym roku o wypłatę premii gwarantowanej indywidualnej. Zaświadczenie to zawiera m. in. wskazanie daty zakończenia okresu wsparcia, a także wskazanie możliwości wystąpienia o wypłatę premii gwarantowanej indywidualnej na całą wytworzoną energię elektryczną albo na część tej energii w zależności od spełnienia wymogu dotyczącego wprowadzania do

publicznej sieci ciepłowniczej ciepła użytkowego w kogeneracji, a także jednostkową wysokość premii gwarantowanej indywidualnej należną temu wytwórcy za każdą MWh wytworzoną, wprowadzoną do sieci i sprzedaną energii elektrycznej wytworzoną w wysokosprawnej kogeneracji.

3. Wypłata premii gwarantowanej indywidualnej – art. 32 – 34

Po uzyskaniu zaświadczenia o dopuszczeniu do systemu premii gwarantowanej indywidualnej, uprawniony wytwórca jednorazowo informuje operatora rozliczeń o dacie wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, potwierdzonej wydanym świadectwem pochodzenia albo potwierdzonej przez operatora sieci przesyłowej elektroenergetycznej lub operatora sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej, w terminie 30 dni, a następnie, każdorazowo składa wnioski do operatora rozliczeń o wypłatę premii gwarantowanej indywidualnej analogicznie, jak w przypadku wypłaty premii gwarantowanej.

Co istotne wytwórca przekazuje wnioski w terminie 10 dni po zakończeniu każdego kolejnego miesiąca kalendarzowego, pod rygorem utraty prawa do wypłaty premii gwarantowanej indywidualnej za dany okres rozliczeniowy w przypadku niedotrzymania tego terminu.

Podmiotem odpowiedzialnym za wypłatę premii jest operator rozliczeń, który wypłaca ją w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku o wypłatę.

Ponadto wytwórca, który uzyskał prawo do wypłaty premii gwarantowanej indywidualnej zobowiązany jest do ustalenia ilości energii elektrycznej objętej wsparciem na podstawie rzeczywistych wskazań urządzeń pomiarowo – rozliczeniowych oraz do prowadzenia dokumentacji w ujęciu dobowym dotyczącej ilości, wyrażonej w kWh, wytworzonej z wysokosprawnej kogeneracji, wprowadzonej do sieci i sprzedanej w danym miesiącu, a także potwierdzającej ilość ciepła użytkowego w kogeneracji wprowadzonego do publicznej sieci ciepłowniczej, wyrażonej w procentach.

4. Dopuszczenie do systemu premii kogeneracyjnej indywidualnej – art. 35 – 38

Przed przystąpieniem do naboru, wytwórca podlega procedurze oceny formalnej przygotowania do wytwarzania energii elektrycznej w danej jednostce kogeneracji, którą przeprowadza Prezes URE. Art. 37 definiuje zakres niezbędnej dokumentacji, którą należy przedstawić Prezesowi URE do oceny stopnia przygotowania danej jednostki kogeneracji przez

wytwórcę do udziału w aukcji. Zakres przedstawianych informacji (o analogicznym charakterze, jak w przypadku wytwórców zamierzających przystąpić do aukcji) ma na celu eliminowanie z aukcji projektów, których stopień przygotowania nie gwarantuje skutecznej ich realizacji.

Zakończeniem procesu jest wydanie bądź odmowa wydania zaświadczenia dopuszczającego do udziału w naborze (art. 38).

5. Ogłoszenie, przeprowadzenie i rozstrzygnięcie naboru – art. – 39 – 43

Nabór ogłaszany jest przez Prezesa URE nie później niż 90 dni przed dniem jego rozpoczęcia. Wskazany termin jest dłuższy niż w przypadku aukcji, co wynika z charakteru jednostek mogących brać udział w naborze.

Termin przeprowadzenia naboru, ustalono na tożsamym poziomie, jak w przypadku aukcji, tj. nie może być on krótszy niż 3 dni i nie dłuższy niż 10 dni. Prezes URE ustala również regulamin naboru, który zatwierdza minister właściwy do spraw energii.

W art. 40 wskazano zasady uczestnictwa wytwórców w naborze określając sposób złożenia oferty oraz elementy, z których powinna się ona składać. Do najistotniejszych elementów oferty należy:

- 1) określenie ilości energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, którą wytwórca zobowiązuje się wytworzyć i sprzedać,
- 2) zobowiązanie, że do budowy nowej jednostki kogeneracji albo znacznej modernizacji jednostki kogeneracji zostaną wykorzystane wyłącznie urządzenia wyprodukowane nie później niż w terminie 60 miesięcy, przed dniem wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w tej jednostce,
- 3) wskazanie procentowego udziału ciepła użytkowego w kogeneracji, które zostanie wprowadzone do publicznej sieci ciepłowniczej,
- 4) zobowiązanie do wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji w nowej jednostce kogeneracji, w terminie 48 lub 60 miesięcy od dnia zamknięcia aukcji, w zależności od rodzaju jednostki kogeneracji.

W art. 41 zobligowano Prezesa URE do wyliczania dla każdego wytwórcy, który złożył ofertę w naborze, jednostkowej wysokości premii kogeneracyjnej indywidualnej, dzięki czemu wsparcie dla tego typu jednostek będzie udzielane w wysokości niezbędnej dla ich właściwego

funkcjonowania.

Zgodnie z art. 42 nabór wygrywają uczestnicy naboru, którzy otrzymali najwyższą ilość punktów w naborze przy uwzględnieniu parametrów (jednostkowej wysokości premii kogeneracyjnej indywidualnej, lokalizacji jednostki kogeneracji oraz rodzaju paliwa wykorzystywanego do produkcji energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji), aż do wyczerpania maksymalnej ilości lub wartości energii elektrycznej określonej w ogłoszeniu o aukcji.

Odmienne sposoby uregulowania kwestii wygranej naboru i aukcji (gdzie jedynym odniesieniem jest jednostkowa wysokość premii kogeneracyjnej) wynika z konieczności pozostawienia ministrowi właściwemu do spraw energii większej elastyczności w zakresie kształtowania polityki energetycznej oraz bezpieczeństwa energetycznego państwa. Ma to istotne znaczenie w przypadku dużych jednostek kogeneracji, których oddziaływanie będzie miało charakter ponad lokalny. Pozostawienie możliwości kształtowania punktacji w odniesieniu do ww. parametrów naboru pozwoli na prawidłową koordynację tworzenia nowych jednostek na obszarach, na których ich funkcjonowanie jest najbardziej korzystne (np. określenie większej ilości punktów za zlokalizowanie jednostek kogeneracji na obszarze wskazanych województw, itp.) lub wykorzystujących określone paliwa (co przyczyni się do kształtowania określonego miks paliwowego).

W przedmiotowej jednostce redakcyjnej uregulowane zostały również kwestie związane z sytuacją przekroczenia maksymalnej ilości lub wartości energii elektrycznej określonej w ogłoszeniu o aukcji.

W art. 43 wskazano kiedy Prezes URE zamyka nabór oraz wskazano zobowiązania Prezesa URE do poinformowania o rozstrzygnięciu lub o unieważnieniu naboru. W tym obszarze istotnie wydłużono terminy rozstrzygnięcia naboru z uwagi na fakt, iż to Prezes URE wskazywał będzie jednostkową wysokość premii kogeneracyjnej indywidualnej. Ponadto, wprowadzona została możliwość braku akceptacji określonej przez Prezesa URE jednostkowej wysokości premii kogeneracyjnej indywidualnej przez wytwórcę, czego skutkiem jest odrzucenie oferty.

6. Wypłata premii kogeneracyjnej indywidualnej – art. 44 – 46

W art. 44 uregulowano kwestię wypłaty premii kogeneracyjnej indywidualnej

wytwórcy, który wygrał nabór. Podmiotem, który odpowiada za wypłatę tej premii jest operator rozliczeń, którego funkcję pełni (zgodnie z art. 63) Zarządca Rozliczeń S.A.

W celu wypłaty premii kogeneracyjnej indywidualnej, uprawniony wytwórca jednorazowo informuje operatora rozliczeń o dacie wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, potwierdzonej przez operatora sieci przesyłowej elektroenergetycznej lub operatora sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej, w terminie 30 dni od tej daty oraz każdorazowo składa wnioski do operatora rozliczeń o wypłatę premii kogeneracyjnej indywidualnej, który zawiera m.in. informację na temat ilości energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, wytworzonej w jednostce kogeneracji, wprowadzonej do sieci i sprzedanej dla okresu rozliczeniowego objętego wnioskiem oraz o wysokości premii kogeneracyjnej wynikającej z tej ilości energii. Co istotne wytwórca przekazuje wniosek w terminie 10 dni po zakończeniu każdego kolejnego miesiąca kalendarzowego, pod rygorem utraty prawa do wypłaty premii kogeneracyjnej indywidualnej za dany okres rozliczeniowy w przypadku niedotrzymania tego terminu.

Wypłata należnych środków z tytułu premii kogeneracyjnej indywidualnej następuje w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku o wypłatę.

Istotnym elementem mechanizmu wsparcia w postaci premii kogeneracyjnej indywidualnej jest fakt, iż jednostkowa wysokość premii kogeneracyjnej indywidualnej podlega corocznej waloryzacji średniorocznym wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem z poprzedniego roku kalendarzowego (art. 45).

Ponadto wytwórca, który wygrał nabór zobowiązany jest do ustalania na podstawie rzeczywistych wskazań urządzeń pomiarowo – rozliczeniowych, ilość energii elektrycznej wytworzonej z wysokosprawnej kogeneracji w jednostce kogeneracji, wprowadzonej do sieci i sprzedanej, za którą wytwórcy przysługuje wypłata premii kogeneracyjnej oraz prowadzenia dokumentacji w ujęciu dobowym dotyczącej ilości, wyrażonej w kWh, wytworzonej z wysokosprawnej kogeneracji, wprowadzonej do sieci i sprzedanej w danym miesiącu oraz potwierdzającej ilość ciepła użytkowego w kogeneracji wprowadzonego do publicznej sieci ciepłowniczej, wyrażonej w procentach (art. 45 i 46).

Rozdział 6 – Zasady kształtowania zapotrzebowania na energię elektryczną z wysokosprawnej kogeneracji oraz sposób obliczania ilości energii elektrycznej

z wysokosprawnej kogeneracji – art. 47 – 49

Przepisy ustawy kształtują ramy mechanizmu wsparcia oraz instrumentów mu służących, określając m.in. zakres podmiotów mogących się ubiegać o określony rodzaj wsparcia. W rozdziale 6 zdefiniowano mechanizmy pozwalające na elastyczne kształtowanie polityki państwa w zakresie dalszego rozwoju wysokosprawnej kogeneracji poprzez pozostawienie ministrowi właściwemu do spraw energii kompetencji do określania w drodze rozporządzenia istotnych parametrów finansowych mających wpływ na funkcjonowanie mechanizmu wsparcia.

Zgodnie z art. 47 minister właściwy do spraw energii określa zarówno maksymalną ilość środków finansowych jakie skierowane zostaną do systemu wsparcia, w tym również w odniesieniu do jednostek kogeneracji zlokalizowanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również jednostkowe wysokości premii gwarantowanej, a także maksymalną jednostkową wysokość premii kogeneracyjnej i kogeneracyjnej indywidualnej.

Co istotne, ustawa stanowi, iż minister właściwy do spraw energii publikować będzie na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra, informację o prognozie w zakresie danych, o których mowa w art. 47 ust. 1 pkt 1 – 5 na okres 2 następujących po sobie lat kalendarzowych licząc od drugiego roku następującego po roku w którym informacja o tej prognozie miała zostać opublikowana. Powyższe jest odpowiedzią na oczekiwania inwestorów, dla których nawet niewiążąca prognoza pozwala na lepsze planowanie przyszłych inwestycji.

W art. 49 znalazła się dyspozycja dla ministra właściwego do spraw energii do wydania rozporządzenia, które określać będzie m. in. sposoby obliczania ilości energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji oraz ciepła użytkowego w kogeneracji na potrzeby mechanizmu wsparcia. Przepisy wydane na podstawie przedmiotowej delegacji są niezbędne dla prawidłowego rozliczania mechanizmu wsparcia określonego niniejszą ustawą.

Rozdział 7 – Opłata kogeneracyjna – art. 50 – 64

W celu sfinansowania mechanizmu wsparcia określonego niniejszą ustawą proponuje się rozwiązania analogiczne jak w przypadku systemu wsparcia odnawialnych źródeł energii, tj. wprowadzenie specjalnej opłaty – opłaty kogeneracyjnej, która pobierana jest przez operatora systemu przesyłowego, i która związana z zapewnieniem dostępności energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji w krajowym systemie elektroenergetycznym (art.

50).

Opłatę kogeneracyjną oblicza operator systemu dystrybucyjnego i pobiera ją od:

- 1) odbiorcy końcowego przyłączonego bezpośrednio do sieci dystrybucyjnej płatnika opłaty kogeneracyjnej;
- 2) przedsiębiorstwa energetycznego wykonującego działalność gospodarczą w zakresie przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, niebędącego płatnikiem opłaty kogeneracyjnej, przyłączonego bezpośrednio do sieci dystrybucyjnej płatnika opłaty kogeneracyjnej;
- 3) przedsiębiorstwa energetycznego wytwarzającego energię elektryczną przyłączonego do sieci dystrybucyjnej płatnika opłaty kogeneracyjnej, sprzedającego energię elektryczną co najmniej jednemu odbiorcy końcowemu lub przedsiębiorstwu energetycznemu świadczącemu usługi przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, niebędącego płatnikiem opłaty kogeneracyjnej, którzy są przyłączeni do urządzeń, instalacji lub sieci tego przedsiębiorstwa energetycznego wytwarzającego energię elektryczną.

Jednocześnie operator systemu przesyłowego pobiera opłatę kogeneracyjną od podmiotów przyłączonych bezpośrednio do sieci przesyłowej, niebędących płatnikami opłaty kogeneracyjnej (art. 51).

Ponadto, w przypadku odbiorcy przemysłowego (energochłonnego) wprowadzono preferencje w zakresie pobierania opłaty kogeneracyjnej, analogicznie jak w przypadku rozwiązań dedykowanych odnawialnym źródłom energii, co ma na celu uwzględnienie specyfiki prowadzenia tego typu działalności gospodarczej, gdzie duża część kosztów związana jest z kosztami zakupu energii elektrycznej (art. 52).

W art. 53 – 55 wskazano sposób obliczania wysokości opłaty kogeneracyjnej oraz stawki opłaty kogeneracyjnej, będącej jednostkową wartością w odniesieniu do 1 MWh.

W art. 56 – 57 uregulowano kwestie związane ze sposobem przekazania środków z tytułu opłaty kogeneracyjnej między płatnikiem tej opłaty, a operatorem systemu przesyłowego.

Ponadto, ustawa wprowadza również regulacje dotyczące m. in.:

- 1) sposobu przekazywania środków przez operatora systemu przesyłowego operatorowi rozliczeń (art. 58),

- 2) działań możliwych do podjęcia przez operatora rozliczeń w sytuacji, gdy przekazane środki są niewystarczające na wypłatę premii kogeneracyjnej, premii gwarantowanej, premii gwarantowanej indywidualnej oraz premii kogeneracyjnej indywidualnej (art. 59),
- 3) możliwości lokowania środków zgromadzonych przez operatora rozliczeń, na rachunku opłaty kogeneracyjnej, tj. na wyodrębnionym rachunku bankowym operatora rozliczeń (art. 62),

Istotnym elementem finansowania systemu wsparcia przewidzianego niniejszą ustawą jest powierzenie roli operatora rozliczeń, tj. prowadzenia działalności w zakresie gromadzenia środków pieniężnych na potrzeby wypłaty: premii kogeneracyjnej, gwarantowanej, gwarantowanej indywidualnej oraz kogeneracyjnej indywidualnej, a także dokonywania rozliczeń tych premii, oraz zarządzania środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunku opłaty kogeneracyjnej na zasadach określonych w ustawie, Zarządcy Rozliczeń S.A. (art. 63 – 64).

Rozdział 8 – Obowiązki informacyjne wytwórców energii elektrycznej z kogeneracji korzystających ze wsparcia określonego ustawą oraz uprawnienia kontrolne Prezesa URE – art. 65 – 73

1. Obowiązki informacyjne – art. 65 – 66

Na wytwórców uprawnionych do korzystania z mechanizmu wsparcia określonego w niniejszej ustawie nałożono obowiązki informacyjne, których celem jest, z jednej strony możliwość bieżącej weryfikacji skuteczności podjętych działań w obszarze wsparcia wysokosprawnej kogeneracji, z drugiej zaś możliwość weryfikacji zgodności indywidualnych działań podejmowanych przez wytwórców z nałożonymi na nich obowiązkami.

2. Działania kontrolne – art. 67 – 73

Ustawa umożliwia Prezesowi URE przeprowadzanie bieżącej kontroli zgodności ze stanem faktycznym informacji i oświadczeń składanych przez wytwórców na różnych etapach udzielania wsparcia w ramach mechanizmu określonego niniejszą ustawą (art. 67).

Osobami upoważnionymi do kontroli są pracownicy Urzędu Regulacji Energetyki lub inny organ administracji upoważniony przez Prezesa URE (art. 68). Sposób przeprowadzenia kontroli jest analogiczny, jak w przypadku rozwiązań w obszarze odnawialnych źródeł energii.

Z przeprowadzonej kontroli sporządzany jest protokół, w którym ocenia się zgodności ze stanem faktycznym informacji i oświadczeń składanych przez wytwórców na różnych etapach udzielania wsparcia w ramach mechanizmu określonego niniejszą ustawą (art. 70).

Rozdział 9 – Gwarancje pochodzenia energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji **– art. 74 – 78**

Ustawa określa zasady wydawania gwarancji pochodzenia energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji oraz prowadzenia rejestru tych gwarancji pochodzenia. Dotychczas obszar gwarancji pochodzenia uregulowany był w przepisach ustawy – Prawo energetyczne (art. 9y – 9zb), niemniej jednak biorąc pod uwagę rolę gwarancji pochodzenia, którą jest informowanie odbiorcy końcowego, że określona w tym dokumencie ilość energii elektrycznej wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej lub sieci przesyłowej została wytworzona w wysokosprawnej kogeneracji, projektodawca uznał, że jest to jeden z elementów (niefinansowych) wspierających rozwój wysokosprawnej kogeneracji, a zatem powinien zostać przeniesiony do niniejszej ustawy.

W zakresie merytorycznym dokonano zmian mających na celu ujednoczenie wydawania, obracania gwarancjami pochodzenia energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji oraz gwarancji pochodzenia energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii. Przedmiotowe działania przyczyni się do wykorzystania gwarancji pochodzenia energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji zgodnie z ich pierwotnym zamierzeniem, tj. do informowania odbiorców końcowych o sposobie wytworzenia energii elektrycznej, którą zużywają.

Dodatkowo zasadnym wydaje się, aby sposób wydawania oraz obracania gwarancjami pochodzenia był tożsamy bez względu na rodzaj informacji, której są nośnikiem (wysokosprawna kogeneracja, odnawialne źródła energii, itp.). Powyższe przyczyni się do większej przejrzystości oraz porównywalności obu instrumentów. Jediną różnicą wynikającą z charakteru wytwarzania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji jest określenie terminu ważności gwarancji pochodzenia tej energii na 12 miesięcy od dnia jej wydania, a nie tak jak jest w przypadku odnawialnych źródeł energii – 12 miesięcy od dnia zakończenia wytwarzania energii elektrycznej objętej gwarancją pochodzenia.

Rozdział 10 – Kary pieniężne – art. 79 – 86

Udział w mechanizmie wsparcia energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji jest dobrowolny, a zatem nie przewiduje się istotnych sankcji w tym obszarze. W przypadku niedopełnienia istotnych, z punktu widzenia mechanizmu wsparcia, sankcją jest utrata całości lub części wsparcia.

Niemniej jednak biorąc pod uwagę istotną rolę obowiązków nałożonych na operatora sieci przesyłowej elektroenergetycznej lub operatora sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej w zakresie potwierdzania wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, konieczne jest również określenie katalogu sankcji za niewykonanie tych obowiązków.

Dodatkowo, przewiduje się wprowadzenie sankcji za brak realizacji obowiązków sprawozdawczych przez wytwórców, którzy korzystają z mechanizmu i instrumentów wsparcia określonych niniejszą ustawą.

Rozdział 1 – Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy epizodyczne, przejściowe i końcowe – art. 87 – 94

W związku z wygaszaniem dotychczas obowiązującego mechanizmu wsparcia wysokosprawnej kogeneracji oraz wprowadzaniem nowych uregulowań w tym obszarze w art. 87 uchyla się przepisy art. 9a 9l i 9m ustawy – Prawo energetyczne. Dodatkowo, w związku z przeniesieniem regulacji dotyczących gwarancji pochodzenia do niniejszej ustawy uchyla się również art. 9y – 9zb ustawy – Prawo energetyczne.

W art. 88 wprowadzono przepis zawieszający możliwość uzyskania wsparcia w ramach mechanizmu ustanowionego niniejszą ustawą do czasu ogłoszenia pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności pomocy publicznej przewidzianej w niniejszej ustawie ze wspólnym rynkiem albo decyzji stwierdzającej, że mechanizm przewidziany w niniejszej ustawie nie stanowi pomocy publicznej. Jednocześnie wskazano, iż w przypadku wytwórców, którzy uzyskali zaświadczenie, o którym mowa w art. 24 ust. 3 oraz wytwórcy, którzy uzyskali zaświadczenie, o którym mowa w art. 29 ust. 3 mogą ubiegać się o wsparcie za energię elektryczną wytworzoną w wysokosprawnej kogeneracji w jednostkach kogeneracji określonych w ww. zaświadczeniach, od dnia 1 stycznia 2019 r.

Powyższe działanie ma na celu utrzymanie produkcji energii elektrycznej

w wysokosprawnej kogeneracji w istniejących źródłach w sytuacji, gdy decyzja Komisji Europejskiej podjęta będzie po dniu 1 stycznia 2019 r., tj. w czasie gdy dotychczasowy system wsparcia w postaci świadectw pochodzenia przestanie funkcjonować.

W ramach przepisów przejściowych (art. 89 – 90) uregulowane zostały kwestie związane z koniecznością zakończenia działań wynikających z dotychczas obowiązującego mechanizmu wsparcia określonego w uchylanych przepisach art. 9a, 9l i 9m ustawy – Prawo energetyczne. Celem ustawodawcy w tym obszarze jest zakończenie funkcjonowania dotychczasowego mechanizmu wsparcia (w tym rozliczenie obowiązku, o którym mowa w art. 9a ustawy – Prawo energetyczne oraz wydanie świadectw pochodzenia z kogeneracji za energię wytworzoną przed dniem 1 stycznia 2019 r.) na zasadach dotychczas obowiązujących.

Ponadto wskazano, iż dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 9a ust. 16 ustawy zmienianej w art. 87 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 49, nie dłużej niż przez okres 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Powyższe ma na celu umożliwienie sprawnego funkcjonowania nowego mechanizmu wsparcia do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych niezbędnych do właściwego określania ilości energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji.

W art. 91 określono współczynnik wieku jednostki kogeneracji, który obowiązywać będzie do czasu wejścia w życie rozporządzenia, o którym mowa w art. 28 ust. 3 ustawy, co jest niezmiernie istotne z punktu widzenia przejrzystości funkcjonowania nowego mechanizmu wsparcia.

W obszarze przepisów końcowych (art. 92 – 94) określony został maksymalny limit wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na wykonywanie zadań Prezesa URE oraz ministra właściwego do spraw energii, wynikających z niniejszej ustawy – zgodnie z szacunkami przedstawionymi w ocenie skutków regulacji.

Ponadto wskazano, iż ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r., co pozwoli na płynne zastąpienie dotychczas obowiązującego mechanizmu wsparcia, nowym określonym w niniejszej ustawie.

E. Wejście projektowanego aktu w życie

Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.

F. Obowiązek notyfikacji

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z przepisami Unii Europejskiej.

G. Publikacja projektu

Projekt przedmiotowej regulacji z chwilą przekazania do uzgodnień międzyresortowych zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 o działalności lobbingsowej w procesie stosowania prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979).